

Midt-Agder barneverntjeneste

Rapport til kontrollutvalget i Vennesla kommune 2019

SAMMENDRAG

Agder Kommunerevisjon IKS har i dette forvaltningsrevisjonsprosjektet undersøkt Midt-Agder barneverntjeneste. Vi har sett på barneverntjenestens behandling av meldinger og undersøkelser for barn og unge bosatt i Vennesla kommune, samt undersøkt internkontrollen for barnevernsamarbeidet.

I rapportens **første problemstilling** så vi nærmere på utviklingen i barnevernsaker. Gjennomgangen viser at det samlet sett har vært en økning i antall mottatte bekymringsmeldinger i Vennesla kommune. Andelen bekymringsmeldinger som henlegges varierer noe fra år til år. Videre viser gjennomgangen at antall undersøkelser som gjennomføres hvert år også varierer, og avhenger av hvor mange bekymringsmeldinger som går videre til undersøkelse. En relativt stor andel undersøkelsessaker henlegges uten videre hjelp og oppfølging fra barnevernet.

Revisjonen har også sett på bemanningssituasjonen i barnevernet. Midt-Agder barneverntjeneste hadde 22,6 årsverk i 2018, og har økt med 0,2 årsverk siden barnevernsamarbeidet startet opp i 2015. Dersom man skal sammenligne bemanningssituasjonen med andre, vil det være mest naturlig å se nærmere på antall barn per årsverk knyttet til saksbehandling. Midt-Agder barneverntjeneste ligger noe over landsgjennomsnittet når det gjelder antall barn per saksbehandler.

I rapportens **andre problemstilling** undersøkte vi barneverntjenestens arbeid med meldinger om bekymring. Vi har gjennomgått halvparten (**55**) av bekymringsmeldingene for Vennesla kommune hvor det ble konkludert med henleggelse i perioden **2015-2018**. Revisjonens gjennomgang viser at det er ulike årsaker til at barneverntjenesten henlegger meldinger; i stor grad skyldes det at barneverntjenesten vurderer at bekymringen ikke gir grunnlag for å åpne en undersøkelsessak. En del meldinger henlegges også på grunn av flytting eller at barnet/familien ikke er bosatt i kommunen.

Videre har revisjonen sett nærmere på barneverntjenestens saksbehandling av bekymringsmeldinger. Vår vurdering er at Midt-Agder barneverntjeneste i all hovedsak har en tilfredsstillende behandling av meldinger om bekymring. Det foreligger imidlertid et forbedringspotensial knyttet til gjennomgang/konklusjon av bekymringsmeldinger samt å gi skriftlig tilbakemelding til melder.

I rapportens **tredje problemstilling** så vi nærmere på barneverntjenestens arbeid med undersøkelser. Vi har gjennomgått 50 undersøkelsessaker fra perioden **2015-2018** som konkluderte med henleggelse. Gjennomgangen viser at det er ulike årsaker til at undersøkelsessaker henlegges; en stor andel undersøkelser blir henlagt som følge av at barneverntjenesten vurderer at barnet/familien ikke har behov for tiltak. Videre har også mange saker blitt henlagt fordi barnet/familien får hjelp fra andre instanser, fordi barn/foresatte ikke ønsker hjelp fra barnevernet eller fordi familien flytter.

Revisjonen har også sett på barneverntjenestens saksbehandling av undersøkelser. Gjennomgang viser at behandlingen av undersøkelsessaker avviker fra lovverk og interne rutiner ved flere tilfeller. Dette knytter vi særlig til dokumentasjon av samtykke, dokumentasjon av innhentede opplysninger og barneverntjenestens egne vurde-

ringer, oppstartstidspunktet for undersøkelsen og tilbakemelding til melder etter at undersøkelsen er avsluttet. Revisjonen vil imidlertid påpeke at det synes å være en positiv utvikling i behandlingen av undersøkelsessaker fra 2015 og frem til de seneste sakene vi har undersøkt fra 2018.

I rapportens **fjerde problemstilling** undersøkte vi om Midt-Agder barneverntjeneste har etablert en internkontroll som sikrer at tjenesten samsvarer med lovkravene og vedtatte målsettinger på barnevernområdet. Revisjonens gjennomgang viser at barneverntjenesten har etablert internkontroll etter internkontrollforskriften, men at denne ikke har blitt fulgt opp i tilstrekkelig grad. Gjennomgang av enkeltsaker viser at praksis avviker fra rutiner ved flere tilfeller, og etter revisjonens vurdering synes ikke barnevernleder å være tilstrekkelig informert om dette. Dette innebærer at svikt kan ha forekommet uten at dette har blitt fanget opp av ledelsen og rapportert videre til kommunene i samarbeidet.

Agder Kommunerevisjon IKS vil gi følgende anbefalinger for Midt-Agder barneverntjenestes videre arbeid med meldinger, undersøkelser og internkontroll:

- Revisjonen anbefaler at Midt-Agder barneverntjeneste utarbeider et system for konklusjon av meldinger som viser at saken har blitt drøftet og konkludert av mer enn en person. Dette vil bidra til å sikre en forsvarlig saksbehandling av mottatte meldinger, jf. bvl. § 1-4.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten sikrer at samtykke er dokumentert i den enkelte sak, jf. forvaltningsloven § 13a nr.1.
- Revisjonen anbefaler at Midt-Agder barneverntjeneste i større grad sikrer at det gis skriftlig tilbakemelding til melder. Dette gjelder både når barnevernet mottar melding om bekymring, men også etter at en eventuell undersøkelse har blitt gjennomført, jf. bvl. § 6-7a.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten retter fokus mot at undersøkelsessaker skal starte opp på et tidligst mulig tidspunkt, jf. bvl. § 6-9.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten sikrer at faktiske opplysninger og barneverntjenestens vurderinger blir dokumentert i tilstrekkelig grad i den enkelte barnevernssak, jf. bvl. §1-4.
- Revisjonen anbefaler kommunen å rette økt fokus på internkontroll for å sikre at barneverntjenesten oppfyller lovkrav og interne rutiner. Avviksrapportering er en viktig del av internkontrollen, og det anbefales at avvik/merknader i større grad rapporteres for at feil og mangler kan fanges opp, jf. bvl. § 2-1.

Kristiansand 03.09.2019.

Tor Ole Holbek
Revisjonssjef

Maren Ståpnes
Forvaltningsrevisor

INNHALDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	2
1 INNLEDNING	6
1.1 Hva er forvaltningsrevisjon?	6
1.2 Bestilling.....	6
1.3 Formål og problemstillinger	6
1.4 Avgrensning	8
2 METODE.....	9
2.1 Dokumentgjennomgang	9
2.2 Gjennomgang av saksmapper.....	9
2.3 Intervjuer/samtaler.....	10
2.4 Statistikk.....	10
3 REVISJONSKRITERIER.....	11
3.1 Prinsipper for barnevernets arbeid	11
3.2 Lover og forskrifter	12
3.2.1 Forvaltningsloven	12
3.2.2 Barnevernloven	14
3.2.3 Kommuneloven	18
3.2.4 Arkivloven og forskrift om offentlige arkiv	19
3.3 Kommunale avtaler, retningslinjer og rutiner.....	19
3.3.1 Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla	19
3.3.2 Rutinehåndbok for Midt-Agder barneverntjeneste	20
3.4 Helsetilsynets rapport - <i>Det å reise vasker øynene</i>	20
4 OM BARNEVERNTJENESTEN.....	22
4.1 Ansvarsfordeling i barnevernet.....	22
4.2 Midt-Agder barneverntjeneste	23
5 UTVIKLING I BARNEVERNSAKER	26
5.1 Utvikling i meldinger i Vennesla kommune og Midt-Agder barneverntjeneste	26
5.1.1 Utvikling i meldinger på landsbasis.....	27
5.2 Utvikling i undersøkelser i Vennesla kommune og Midt-Agder barneverntjeneste ..	28
5.2.1 Utvikling i undersøkelser på landsbasis.....	29
5.3 Bemanningssituasjonen i Vennesla og Midt-Agder barneverntjeneste.....	30
5.3.1 Bemanningssituasjonen på landsbasis.....	31
5.4 Oppsummering.....	31
6 MELDINGER TIL BARNEVERNET	33
6.1 Eksempler på henlagte meldinger	33
6.2 Saksbehandling av henlagte meldinger	35
6.3 Revisjonens oppsummering og vurdering.....	36

6.4	Konklusjon	38
7	UNDERSØKELSER I BARNEVERNET	39
7.1	Eksempler på henlagte undersøkelser	39
7.2	Saksbehandling av henlagte undersøkelser	42
7.3	Revisjonens oppsummering og vurdering	45
7.4	Konklusjon	48
8	INTERNKONTROLL.....	49
8.1	Revisjonens vurdering	51
8.2	Konklusjon	51
9	KONKLUSJON.....	52
10	ANBEFALINGER.....	55
11	HØRINGSUTTALELSE.....	56
12	LITTERATURLISTE.....	57

FIGUR- OG TABELLOVERSIKT

Tabell 1: Bemanning Midt-Agder barneverntjeneste	24
Figur 1: Utvikling i meldinger Vennesla kommune	26
Figur 2: Utvikling i meldinger Midt-Agder barneverntjeneste	27
Figur 3: Utvikling i meldinger på landsbasis	28
Figur 4: Utvikling i undersøkelser Vennesla	28
Figur 5: Utvikling i undersøkelser Midt-Agder barneverntjeneste	29
Figur 6: Utvikling i undersøkelser landet	30
Tabell 2: Bemanning Vennesla	30
Tabell 3: Bemanning Midt-Agder barneverntjeneste	30
Tabell 4: Antall barn per årsverk knyttet til saksbehandling – Midt-Agder barneverntjeneste	31
Tabell 5: Antall barn per årsverk knyttet til saksbehandling - Landet.....	31
Tabell 6: Henlagte meldinger Vennesla kommune.....	33
Tabell 7: Henlagte undersøkelser Vennesla kommune.....	39

1 INNLEDNING

1.1 Hva er forvaltningsrevisjon?

Ifølge kommunelovens § 77 nr. 4 er forvaltningsrevisjon «systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut i fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger». En forvaltningsrevisjon har som formål å gi de folkevalgte i kommunen informasjon om administrasjonens oppfølging og resultat av vedtak foretatt i kommunestyret. En slik undersøkelse kan virke som en kontrollmekanisme mellom kommunestyret og administrasjonen, samtidig som den også har betydning for læring i organisasjonen¹. Forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave i kommuner og fylkeskommuner, og det er kontrollutvalget i den enkelte kommune/fylkeskommune som skal påse at revisjon blir gjennomført.

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) har utarbeidet *RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon*, som angir hva som er god kommunal revisjonsskikk i forvaltningsrevisjon. Standarden gir blant annet veiledning i hvordan en forvaltningsrevisjon kan planlegges, gjennomføres og rapporteres. Forvaltningsrevisjonen av Midt-Agder barneverntjeneste er gjennomført i tråd med RSK 001.

1.2 Bestilling

Agder Kommunerevisjon IKS har utarbeidet en overordnet analyse for Vennesla kommune for perioden 2015-2019. I analysen peker revisjonen på områder hvor det kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekter. Ett av temaene i analysen var «Forebyggende og avhjelpende tiltak for barn og unge», herunder barnevern. Plan for forvaltningsrevisjon ble vedtatt i kommunestyret 17.12.15, sak 90/15, med dette som ett av de prioriterte områdene for forvaltningsrevisjon i perioden.

I møte i kontrollutvalget ble det fattet følgende vedtak i sak 16/18:

Kontrollutvalget ønsker at det blir gjennomført en forvaltningsrevisjon på barnevern og ber revisjonen presentere en prosjektplan til neste møte.

Revisjonen la frem forslag til prosjektplan, sak 27/18, som ble vedtatt av kontrollutvalget. Dette er bakgrunnen for at revisjonen nå legger frem en forvaltningsrevisjon av Midt-Agder barneverntjeneste.

1.3 Formål og problemstillinger

Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid, jf. bvl. § 1-1. Vennesla kommune deltar i et samarbeid om barneverntjenester med Evje og Hornnes og Iveland - *Midt-Agder barneverntjeneste*. Samarbeidet startet opp i 2015 med Vennesla som vertskommune. I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet vil vi

¹ NKRF, *Veileder i forvaltningsrevisjon*, s.16. Hentet fra http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf

se nærmere på Midt-Agder barneverntjeneste, og vi vil belyse følgende problemstillinger:

1) Hvordan har utviklingen i barnevernsaker vært de senere årene?

Det vil først og fremst være sentralt å beskrive utviklingen i barnevernsaker. Vi vil se nærmere på utviklingen i antall mottatte bekymringsmeldinger og gjennomførte undersøkelser i Vennesla kommune, i Midt-Agder barneverntjeneste og i landet for øvrig. I denne forbindelse vil det også være relevant å se på ressurssituasjonen i barnevernet.

2) Har barneverntjenesten en tilfredsstillende behandling av meldinger om bekymring?

Når barnevernet mottar en melding om bekymring må barneverntjenesten vurdere om meldingen skal undersøkes nærmere eller om meldingen skal henlegges, jf. bvl. § 4-2.

I 2018 kom det inn 195 bekymringsmeldinger knyttet til barn og unge som er bosatt i Vennesla kommune. Av disse ble 27 henlagt allerede ved meldingsavklaring. Ved å gå gjennom et utvalg henlagte bekymringsmeldinger fra perioden 2015-2018, vil revisjonen se nærmere på hva som er bakgrunnen for at meldinger blir henlagt og undersøke om barneverntjenesten har en tilfredsstillende behandling av meldinger.

3) Har barneverntjenesten en tilfredsstillende gjennomføring av undersøkelser?

Bekymringsmeldinger som ikke henlegges, skal undersøkes nærmere av barneverntjenesten. Hensikten med undersøkelsen er å kartlegge barnets hjelpe- og omsorgsbehov og gi barneverntjenesten grunnlag for å kunne vurdere om det er behov for hjelpetiltak etter barnevernloven, jf. bvl. § 4-3.

I 2018 ble det avsluttet 167 undersøkelser for barn og unge som oppholder seg i kommunen. 114 av undersøkelsene konkluderte med henleggelse uten videre hjelp og oppfølging fra barnevernet. Revisjonen vil i problemstilling 3 se nærmere på hva som er bakgrunnen for at undersøkelser blir henlagt og om barneverntjenesten har en tilfredsstillende gjennomføring av undersøkelser.

4) Er det etablert tilstrekkelig internkontroll i barneverntjenesten?

Ifølge barnevernloven § 2-1 skal kommunen ha en internkontroll som sikrer at oppgaver utføres i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Revisjonen undersøker i problemstilling 4 om det har blitt etablert en tilstrekkelig internkontroll i Midt-Agder barneverntjeneste.

1.4 Avgrensning

På bakgrunn av overstående problemstillinger skal det forstås at vi i denne rapporten ønsker å ta for oss barneverntjenestens arbeid med meldinger og undersøkelser. Dette innebærer at vi avgrenser oss fra å undersøke hvordan barneverntjenesten jobber med hjelpetiltak i hjemmet og vi vil heller ikke se nærmere på forhold knyttet til omsorgsovertakelse.

Videre har vi avgrenset oss til å se på *henlagte* meldinger og undersøkelser. Vi undersøker om barneverntjenesten klarer å fange opp de som har behov for hjelp og om det iverksettes tiltak ovenfor de barn og unge som har behov for det. Revisjonen vil imidlertid presisere at barneverntjenestens saksbehandling skal være den samme uavhengig av om undersøkelsen konkluderer med henleggelse eller vedtak om tiltak.

Tidsmessig har vi valgt å avgrense undersøkelsen til å gjelde den siste 3-års perioden, det vil si årene 2015-2018. I 2015 ble barneverntjenestene i Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla slått sammen til en interkommunal barneverntjeneste, *Midt-Agder barneverntjeneste*.

2 METODE

I de påfølgende avsnitt redegjøres det for metoden som har blitt benyttet for å samle inn rapportens datamateriale.

I RSK 001 anbefales det å bruke flere metoder for å samle inn data (triangulering). Dette innebærer at de undersøkte forholdene studeres fra flere synsvinkler, at ulike metoder benyttes og at det hentes inn informasjon fra flere kilder. Dette reduserer faren for at det som beskrives ikke gir oss et fullstendig bilde av situasjonen, og bidrar således til å styrke validiteten i datamaterialet. I denne forvaltningsrevisjonsrapporten har vi benyttet oss av både kvalitativ og kvantitativ metode.

2.1 Dokumentgjennomgang

Revisjonen har i arbeidet med denne rapporten gjennomgått en rekke ulike dokumenter:

- Vi har undersøkt sentrale dokumenter som er utarbeidet av kommunen og Midt-Agder barneverntjeneste. Planverk, retningslinjer og rutiner for barneverntjenestens arbeid har vært vesentlig.
- Vi har gjennomgått ulike nasjonale veiledere og retningslinjer som er utarbeidet av blant annet av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir).
- Videre har vi satt oss inn i relevant forskning på området og undersøkt tidligere studier som er gjort på barnevern.

2.2 Gjennomgang av saksmapper

Rapportens problemstillinger har hovedsakelig blitt belyst ved gjennomgang av et utvalg enkeltsaker.

Ved prosjektets oppstart fikk revisjonen tilgang til barneverntjenestens saksbehandlingssystem, *Visma Familia*. Herfra hentet vi ut en oversikt over innkommende bekymringsmeldinger og gjennomførte undersøkelser for årene 2015-2018. Vi har ved hjelp av denne oversikten valgt ut tilfeldige saker som vi har gjennomgått nærmere. Revisjonen har altså ikke gjennomgått alle barnevernssaker i den gitte perioden, men vi vurderer at utvalget er tilstrekkelig for å kunne gi en vurdering av barneverntjenestens behandling av meldinger og undersøkelser. Vi har gjennomgått halvparten av de henlagte bekymringsmeldingene i perioden og gjennomgått 50 henlagte undersøkelsessaker for Vennesla kommune.

I forkant av mappegjennomgangen utarbeidet vi et skjema med ulike momenter som vi ønsket å undersøke i de enkelte sakene. Skjemaet ble laget med utgangspunkt i lovverket, barneverntjenestens egne saksbehandlingsrutiner samt saksbehandlingsrundskrivet utarbeidet av departementet. Vi valgte i tillegg å opprette egne kategorier for å systematisere og kartlegge årsaken til at sakene ble besluttet henlagt av barneverntjenesten. Det bemerkes at de valgte kategoriene ikke er offisielle kategorier som benyttes av Midt-Agder barneverntjeneste. Kategoriene er utarbeidet av oss for å

forsøke å gi et best mulig bilde av hva som er bakgrunnen for at saker henlegges av barnevernet.

I rapporten beskriver vi både god praksis og mangler ved barneverntjenestens arbeid. Manglene vil få større plass enn beskrivelsen av god praksis da mangler ved barneverntjenestens arbeid vil kunne få konsekvenser for barn og foreldre. Sakene vi har gjennomgått har vært svært ulike, i rapporten beskriver vi hovedsakelig forhold som ikke fremstår som enkelttilfeller.

Barnevernssakene er underlagt taushetsplikt og dette gir noen begrensninger når vi skal presentere våre funn. For å sikre barnas/familienes anonymitet har vi gitt generelle eksempler og foretatt omskrivninger der det har vært behov for det.

2.3 Intervjuer/samtaler

Revisjonen har hatt møter med barnevernleder og enhetsleder for barn og familie i Vennesla kommune. Samtalene har gitt relevant informasjon om sentrale forhold ved Midt-Agder barneverntjeneste, samtidig som de har bidratt til å bedre forståelsen av de funn som vi har gjort ved mappegjennomgangen.

I tillegg har vi også hatt kontakt med barnevernleder via mail/telefon underveis i prosjektet for å avklare ulike spørsmål.

2.4 Statistikk

I undersøkelsen har vi også benyttet oss av statistikk. Vi har hentet ut statistikk fra barneverntjenestens egne rapporteringer og saksbehandlingssystem, KOSTRA og Bufdir for å belyse utviklingen i bekymringsmeldinger, undersøkelser og ressursituasjonen i barnevernet.

3 REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse på de krav, normer og/eller standarder som forvaltningsrevisjonsobjektet skal vurderes i forhold til. Revisjonskriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autorative kilder innenfor det reviderte området. Aktuelle revisjonskriterier kan være:

- Lover, forskrifter, forarbeider og rettspraksis
- Statlige føringer, veiledere og lignende
- Politiske vedtak, mål og føringer
- Administrative retningslinjer, mål og føringer
- Anerkjent teori og forskning på feltet

Revisjonskriteriene danner grunnlaget for å vurdere om det foreligger avvik eller svakheter på det reviderte området². I det følgende presenteres revisjonskriterier som er relevante for å undersøke Midt-Agder barneverntjeneste.

3.1 Prinsipper for barnevernets arbeid

Historisk sett har det vært tre overordnede prinsipper som danner grunnlaget for barnevernets arbeid; *prinsippet om barnets beste, det biologiske prinsipp og det mildeste effektive inngreps prinsipp*. De senere årene har imidlertid barns medvirkning og innflytelse blitt et stadig viktigere hensyn³.

Barnets beste

Hensynet til *barnets beste* fremstår som et grunnleggende prinsipp for barnevernets arbeid. Barnevernet skal alltid vurdere om handlinger og avgjørelser vil være til det beste for barnet. Dette fremgår blant annet av Grunnloven § 104, FNs barnekonvensjon artikkel 3 og barnevernloven § 4-1.

Hva som ligger i betydningen av begrepet barnets beste, er ikke entydig. Begrepet er i stadig utvikling og styres blant annet av nyere forskning og endringer i kulturelle normer. Av Bufdir sitt saksbehandlingsrundskriv fremgår det

(...) at hva som er barnets beste skal baseres på følgende faglige hensyn: biologiske bånd, tilknytnings- og relasjonskvalitet (eller omsorgsevne) mildeste effektive inngrep, barnets medvirkning⁴.

Barns rett til medvirkning og innflytelse

Videre er barns rett til medvirkning et sentralt hensyn. Barnets rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv fremgår blant annet av grunnloven, barnekonvensjonen og barnevernloven.

Av barnevernloven § 1-6 fremgår det at alle barn som er i stand til å danne egne synspunkt, skal gis rett til å medvirke i forhold som gjelder dem selv. Barnets syns-

² NKRF, *Veileder i forvaltningsrevisjon*, s.49. Hentet fra

http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf

³ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*. hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#1>

⁴ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#1>

punkt skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet. Ifølge saksbehandlingsrundskrivet gjelder retten til medvirkning i hele prosessen og for alle forhold som vedrører barnet.

Ifølge barnevernloven § 6-3a og § 7-19 skal det fremgå av vedtaket hva som er barnets synspunkt og hvilken vekt barnets mening tillegges, samt hvordan barnets beste er vurdert.

Mildeste effektive inngrep

Det fremgår av barnevernloven at barnevernet ikke skal anvende mer inngripende tiltak enn nødvendig. Dersom det er grunnlag for tiltak, skal barnevernet alltid vurdere om et mindre inngripende tiltak vil være til barnets beste. Dette går blant annet frem av barnevernloven § 4-12 annet ledd der det skal vurderes om hjelpetiltak kan bidra til å skape en forsvarlig omsorgssituasjon, før det kan fattes vedtak om omsorgsovertakelse. Prinsippet kommer også til syne i § 4-3 ved at undersøkelser ikke skal være mer omfattende enn det meldingen tilsier. Dette skal imidlertid ikke være til hinder for at barnevernet iverksetter inngripende tiltak når dette er nødvendig; barneverntjenesten skal sikre at barn får rett hjelp til rett tid og at de har en forsvarlig omsorgssituasjon⁵.

Biologiske bånd

I barnekonvensjonens artikkel 9 fremgår det at «... et barn ikke skal skilles fra sine foreldre med mindre kompetente myndigheter har besluttet at det er nødvendig av hensyn til barnets beste⁶». Det biologiske båndet omtales ikke direkte i barnevernloven, men det fremgår av saksbehandlingsrundskrivet at lovens utgangspunkt er at det normalt sett vil være til barnets beste å vokse opp sammen med sine foreldre. I barnevernloven § 4-4 kommer dette prinsippet til syne, her fremgår det blant annet at barnevernet skal, så langt det lar seg gjøre, benytte tiltak i hjemmet for å bidra til positiv endring hos barnet eller familien. Vilkårene for å plassere et barn utenfor hjemmet er strenge, og tilbakeføring skal normalt sett skje når foreldrene kan gi forsvarlig omsorg. Når barnevernet skal vurdere hva som er barnets beste, vil det biologiske båndet være viktig.

3.2 Lover og forskrifter

Det er flere lover som er styrende for barneverntjenestens arbeid. I det følgende gjøres det rede for relevante lover og forskrifter for forvaltningsrevisjonsprosjektet.

3.2.1 Forvaltningsloven

Forvaltningsloven inneholder saksbehandlingsregler for alle forvaltningsorganer, også for barneverntjenesten. I barnevernloven § 6-1 første ledd klargjøres forholdet mellom forvaltningsloven og barnevernloven; forvaltningsloven gjelder med de særregler som er gitt i barnevernloven.

⁵ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#1>

⁶ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#1>

Veiledningsplikt

Forvaltningsorganer har en alminnelig veiledningsplikt innenfor sitt saksområde, jf. § 11. Formålet med veiledningen er å gi parter og andre interesserte tilstrekkelig informasjon slik at de kan ivareta sine interesser på en best mulig måte. Omfanget av veiledningsplikten må tilpasses det enkelte forvaltningsorgan.

Saksbehandlingstid

Ifølge forvaltningsloven § 11a skal forvaltningsorganet forberede og avgjøre saken uten ubegrunnet opphold. Dersom det forventes at det vil ta lang tid før henvendelsen kan besvares, skal det så snart som mulig gis et foreløpig svar der det redegjøres for årsaken til dette og når vedkommende kan forvente et svar. Det er dermed ikke gitt konkrete saksbehandlingsfrister i forvaltningsloven, men kun et skjønnsmessig uttrykk for tiden som skal brukes på behandlingen av saken.

Konkrete frister for saksbehandlingen av mottatte meldinger og undersøkelser er gitt i barnevernloven, jf. kapittel 3.2.2.

Nedtegning av opplysninger

Det følger av fvl. § 11 d. annet ledd at forvaltningen så vidt mulig skal nedtegne eller protokollere nye opplysninger eller anførsler som en part kommer med ved muntlige forhandlinger, konferanser eller telefonsamtaler.

Utredningsplikt

Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. lovens § 17 første ledd. Utredningsplikten stiller krav til at forvaltningsorganet utreder både faktiske forhold og rettslige sider ved saken.

Enkeltvedtak

Avgjørelser som gjelder ytelser og tjenester etter barnevernloven regnes som et enkeltvedtak, jf. bvl. § 6-1 annet ledd.

Forvaltningsloven stiller krav til utforming og innhold i et enkeltvedtak. Vedtaket skal som hovedregel være skriftlig, jf. § 23. Hovedregelen er at forvaltningsorganet skal begrunne enkeltvedtaket og begrunnelsen skal gis samtidig som vedtaket treffes jf. § 24 første ledd. Det fremgår av § 25 første ledd at det i begrunnelsen skal vises til de regler som vedtaket bygger på, med mindre parten kjenner reglene. Videre skal de faktiske forhold som vedtaket bygger på nevnes, eventuelt henvises til tidligere framstilling, jf. § 25 annet ledd. Hovedhensyn som har vært avgjørende ved kommunens bruk av skjønn bør nevnes ifølge bestemmelsens tredje ledd.

Forvaltningsorganet skal ifølge § 27 første ledd første punktum underrette partene om vedtaket så snart som mulig. Begrunnelsen bør ifølge § 27 annet ledd første punktum gjengis i underretningen om vedtaket. Etter bestemmelsens tredje ledd første punktum skal underretningen gi opplysninger om klageadgang, klagefrister, klageinstans og nærmere fremgangsmåte ved klage, samt om retten til å se sakens dokumenter jf. fvl. § 18.

Klage

Et enkeltvedtak kan påklages av en part eller en annen med rettslig klageinteresse i saken, jf. § 28 første ledd. Klagen vil først behandles i det organet som fattet det på-

klagede vedtaket. Ved behandlingen i dette organet, underinstansen, kan vedtaket oppheves, endres eller opprettholdes jf. forvaltningsloven § 33. Dersom underinstansen opprettholder vedtaket skal vedtaket sendes til klageinstansen, som kan foreta en ny og selvstendig vurdering av saken⁷. Videre følger det av fvl. § 29 at klage må fremsettes innen 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket kom fram til vedkommende part.

3.2.2 Barnevernloven

Barnevernets arbeid er regulert av barnevernloven med tilhørende forskrifter.

Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår, jf. bvl. §1-1.

I denne rapporten undersøker vi prosessen fra barnevernet mottar en melding om bekymring til barneverntjenesten eventuelt undersøker saken og vurderer om det er behov for tiltak fra barnevernet.

Krav til forsvarlighet

Av barnevernloven § 1-4 fremgår det at "tjenester og tiltak etter denne loven skal være forsvarlige". Forsvarlighetskravet ble lovfestet ved endringer i barnevernloven i 2014:

Forsvarlighetskravet innebærer at tjenestene må holde tilfredsstillende kvalitet, ytes i tide og i et tilstrekkelig omfang. Det handler blant annet om hva som er god barnevernfaglig praksis, som igjen bygger på oppdatert kunnskap og allmenngyldige samfunnsetiske normer. Forsvarlighetskravet vil med andre ord endre seg over tid i takt med utvikling av ny kunnskap og kompetanse⁸.

Dette var et viktig bidrag for å styrke kvaliteten i barneverntjenestens arbeid, og kommunene må i større grad kunne dokumentere at tjenesten er i tråd med lovens bestemmelser.

Barnets rett til medvirkning

Barnevernloven § 1-6 gir alle barn som er i stand til å danne egne synspunkt rett til å medvirke i forhold som vedrører barnet. Barneverntjenesten skal sikre at barnet får tilstrekkelig og tilpasset informasjon, og det skal tilrettelegges for at barnet får uttrykket sine synspunkt. Det fremgår videre at barnet skal bli lyttet til og at barnets synspunkter skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Hensynet til barnets beste

Barnevernlovens kapittel 4 innleder med § 4-1 *Hensynet til barnets beste*. Det fremgår av denne paragrafen at barnevernet skal legge avgjørende vekt på å finne tiltak som er til det beste for barnet.

⁷ Grimstad & Halvorsen, *Forvaltningsloven i kommunene*, s. 459

⁸ Prop.106.L (2012-2013), *Endringer i barnevernloven*, s.48, hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/7d0ea1b89cc54939b17e69a20d5f7b48/no/pdfs/prp201220130106000dddpdfs.pdf>

Kommunens oppgaver

Kommunen skal følge nøye med i de forhold barn lever under, og barneverntjenesten har spesielt ansvar for å avdekke omsorgssvikt, adferds-, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngås. Kommunen skal utføre de oppgaver som ikke er lagt til et statlig organ, og barneverntjenesten har ifølge § 2-1 femte ledd ansvar for følgende:

- gi råd og veiledning
- treffe vedtak i henhold til loven
- forberede saker for behandling i fylkesnemnda
- iverksette og følge opp tiltak

Det fremgår av § 2-1 annet ledd, at kommunen skal ha en internkontroll for å sikre at oppgavene utøves i samsvar med loven. Internkontroll betyr i denne sammenheng «systematiske tiltak som skal sikre at barneverntjenestens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov om barneverntjenester».

Forskrift om internkontroll etter barnevernloven gir nærmere bestemmelser om innholdet i internkontrollen. Omfang og utforming skal tilpasses den enkelte barneverntjeneste, men kommunen skal som minimum kunne:

- a) *beskrive hvordan barneverntjenesten er organisert, samt barneverntjenestens hovedoppgaver og mål, herunder mål for forbedringsarbeidet. Det skal klart fremgå hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt,*
- b) *sikre at arbeidstakerne har tilgang til og kunnskap om aktuelle lover og forskrifter som gjelder for barneverntjenesten,*
- c) *sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter innenfor fagområdet, samt om barneverntjenestens internkontroll,*
- d) *sørge for at arbeidstakerne og oppdragstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes,*
- e) *gjøre bruk av erfaringer fra barn og foreldre til forbedring av barneverntjenesten,*
- f) *skaffe oversikt over områder i barneverntjenesten hvor det er fare for svikt eller mangel på oppfyllelse av myndighetskrav,*
- g) *utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instruksjoner, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av barnevernlovgivningen,*
- h) *foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring i barneverntjenesten, jf. forskrift om internkontroll § 4.*

Kommunens økonomiske ansvar for barneverntjenesten

Av § 9-1 første ledd fremgår det at den enkelte kommune skal sørge for de bevilgninger som er nødvendige for at kommunen skal kunne yte tjenester og tiltak etter barnevernloven.

Kostnader som omfatter tjenesten og tiltak skal dekkes av den kommunen som er ansvarlig for å yte tjenesten eller iverksette tiltaket⁹, jf. barnevernloven § 9-1 annet ledd.

Meldinger til barneverntjenesten

For at barneverntjenesten skal ha mulighet til å hjelpe barn og unge til rett tid, er de avhengig av informasjon fra andre. Både privatpersoner og offentlige instanser kan melde fra til barnevernet dersom de er bekymret for et barn. Opplysningsplikten gjelder også for den kommunale barneverntjenesten dersom en familie flytter til en annen kommune.

Bekymringen kan overleveres skriftlig eller muntlig, over telefon eller ved personlig fremmøte. Meldinger fremsatt av privatpersoner kan være anonyme.

Offentlige instanser, som for eksempel skole, barnehage og helsepersonell, har plikt til å varsle barnevernet i følgende tilfeller:

- a) *når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt,*
- b) *når det er grunn til å tro at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling, eller at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring*
- c) *når et barn viser alvorlige atferdsvansker i form av alvorlig eller gjentatt kriminalitet, misbruk av rusmidler eller annen from for utpreget normløs atferd,*
- d) *når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel, jf. bvl. § 6-4 første ledd.*

Opplysningsplikten er begrenset til de mer alvorlige tilfellene, det at et barn ikke lever under optimale forhold – vil ikke være nok til å utløse opplysningsplikten¹⁰.

Barneverntjenesten skal snarest, og senest innen en uke, gjennomgå innkomne meldinger og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelse etter § 4-3, jf. § 4.2 første ledd.

Dersom meldingen henlegges uten videre undersøkelse, skal barneverntjenesten begrunne dette skriftlig. Barneverntjenestens beslutning om å henlegge en bekymringsmelding kan ikke påklages, da dette ikke er et enkeltvedtak¹¹.

Tilbakemelding til melder

Barneverntjenesten skal gi tilbakemelding til den som har sendt bekymringsmeldingen, om at meldingen er mottatt. Tilbakemeldingen skal sendes innen tre uker, jf. § 6-7a første ledd. En slik tilbakemelding kan unnlates dersom meldingen er åpenbart grunnløs eller i andre tilfeller der særlige hensyn taler mot å gi tilbakemelding. Dersom meldingen er fremsatt av en offentlig instans, skal tilbakemeldingen også inneholde informasjon om det er iverksatt videre undersøkelse, jf. § 6-7a annet ledd.

⁹ Vennesla har som vertskommune fått delegert myndighet til å yte tjenesten og iverksette tiltak på vegne av samarbeidskommunene. Hvordan kostnadene fordeles mellom de tre kommunene fremgår av «Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla».

¹⁰ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#83>

¹¹ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#87>

Undersøkelser

Dersom det ved meldingsavklaring blir vurdert at det er behov for videre undersøkelse, skal denne gjennomføres snarest og vanligvis innen tre måneder. I særlige tilfeller kan fristen forlenges til seks måneder, jf. § 6-9. Etter § 4-3 første ledd er det tilstrekkelig at barnevernet har *rimelig grunn* til å anta at barnet har behov for tiltak etter loven for at det skal opprettes en undersøkelsessak.

Når barneverntjenesten har besluttet å starte opp en undersøkelse, innkaller saksbehandler foreldre eller andre voksenpersoner til samtale eller sender ut varsel om hjemmebesøk for å informere om bakgrunnen for undersøkelsen og veien videre. Foreldre, eller den barnet bor hos, kan ikke motsette seg en slik undersøkelse, men det understrekes i § 4-3 annet ledd at undersøkelsen skal gjennomføres slik at den minst mulig skader noen som den berører og undersøkelsen skal ikke være mer omfattende enn nødvendig. Hensikten med undersøkelsen er å kartlegge barnets hjelpe- og omsorgsbehov og gi barneverntjenesten grunnlag for å kunne vurdere om det er behov for tiltak etter barnevernloven.

I tråd med forvaltningsloven § 17, må barneverntjenesten påse at saken er tilstrekkelig belyst før det fattes et vedtak i saken. I undersøkelsesperioden har barneverntjenesten mulighet til å foreta hjemmebesøk, ha samtaler med barn og foresatte og hente inn informasjon fra instanser som kjenner barnet og barnets familie. Barnevernet har også anledning til å engasjere en sakkyndig og kan i særlige tilfeller kreve at barnet undersøkes på sykehus eller ved annen relevant institusjon. Det er viktig at barneverntjenesten i tilstrekkelig grad dokumenterer det som er av betydning for saken.

Slik det fremgår av barnevernloven § 1-6 vedrørende barns rett til medvirkning, skal barneverntjenesten alltid snakke med barnet – dette med mindre hensynet til barnets beste tilsier noe annet¹². Det fremgår videre av § 6-3 at barn som har fylt 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne egne synspunkt, skal informeres og gis anledning til å uttale seg i en sak hvor han eller hun berøres. Det skal fremgå av vedtaket hva som er barnets synspunkt samt hvilken vekt barnets mening er tillagt, jf. 6-3a.

Undersøkelsen kan konkludere med henleggelse på bakgrunn av at vilkårene ikke er til stede for å sette inn tiltak etter kapittel 4, det kan settes frem vedtak om hjelpetiltak etter § 4-4 eller det kan oversendes forslag om vedtak til fylkesnemnda etter § 4-12. Barneverntjenestens arbeid med undersøkelsen skal dokumenteres i et enkeltvedtak. Dette gjelder uavhengig av undersøkelsens konklusjon, jf. bvl. § 4-3 sjette ledd. Forvaltningsloven stiller krav til utforming og innhold i et enkeltvedtak, se punkt. 3.2.1. I tillegg stiller barnevernloven § 6-3a spesielle krav til begrunnelsen for vedtak fra kommunale barneverntjenester. Som allerede nevnt i avsnittet over, skal det fremgå av vedtaket hva som er barnets synspunkt og hvilken vekt barnets mening er tillagt. Videre skal det fremgå hvordan barnets beste er vurdert, jf. bvl § 6-3a annet punktum.

Dersom undersøkelsen henlegges som følge av at familien ikke ønsker hjelpetiltak¹³, kan barneverntjenesten henlegge saken med bekymring. Barneverntjenesten kan i

¹² Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivnet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivnet/#93>

¹³ Hjelpetiltak etter barnevernloven § 4-4 skal som hovedregel være frivillige.

slike tilfeller gjenåpne saken etter seks måneder uten at det kommer inn en ny bekymringsmelding¹⁴.

Som nevnt under avsnittet om meldinger, skal barneverntjenesten gi tilbakemelding til melder om at meldingen er mottatt. Dersom meldingen er fremsatt av en offentlig instans, skal den også inneholde opplysninger hvorvidt det har blitt opprettet en undersøkelsessak. Det fremgår videre av § 6-7a tredje ledd at dersom det er åpnet en undersøkelsessak, skal barneverntjenesten gi en ny tilbakemelding til offentlig melder når undersøkelsen er gjennomført. Tilbakemeldingen skal sendes innen tre uker og opplyse om det iverksettes tiltak for barnet/familien. Barneverntjenesten kan gi opplysninger om hvilke tiltak som eventuelt iverksettes dersom det er nødvendig at melder har kjennskap til dette av hensyn til sin videre oppfølging av barnet, jf. § 6-7a fjerde ledd.

Taushetsplikt

Enhver som utfører tjenester etter barnevernloven har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Taushetsplikten omfatter også fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerskap, yrke, bopel med videre, jf. barnevernloven § 6-7 annet ledd. Dersom den som har krav på taushet samtykker til at opplysningene kan gjøres kjent for andre, oppheves taushetsplikten så langt samtykke gjelder, jf. forvaltningsloven § 13a nr.1.

Barneverntjenestens adgang til å gi opplysninger til andre forvaltningsorgan fremgår av forvaltningsloven og barnevernloven § 6-7 tredje ledd:

Opplysninger til andre forvaltningsorganer, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6, kan bare gis når dette er nødvendig for å fremme barneverntjenestens, institusjonenes, senteret for foreldre og barns eller omsorgssenteret for mindreåriges oppgaver, eller for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse.

3.2.3 Kommuneloven

Det følger av kommunelovens § 23 første ledd at administrasjonssjefen er øverste leder for den samlede kommunale administrasjon, med de unntak som følger av lov, og innenfor de rammer som settes av kommunestyret.

Administrasjonssjefen skal ifølge bestemmelsens annet ledd annet punktum sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. I dette ligger det at administrasjonssjefen har det overordnede ansvaret for at kommunen har etablert et vel fungerende internkontrollsystem, og rådmannen har dermed et selvstendig lovfestet ansvar for internkontroll med administrasjonen i kommunen.

¹⁴ Bufdir, Sakbehandlingsrundskrivet, <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#97>

3.2.4 Arkivloven og forskrift om offentlige arkiv

Kommunen har ifølge lov om arkiv § 6 plikt til å holde arkiv. Ifølge bestemmelsen skal arkivet være ordnet og innrettet for å sikre dokumenter som informasjonskilder for sanntid og ettertid.

Samtlige dokumenter som kommer inn under definisjonen av arkiv i arkivlovens § 2 og som ikke omfattes av arkivbegrensning etter forskrift om offentlige arkiv § 14, skal arkiveres. I arkivloven § 2 defineres arkiv som dokumenter som blir til som ledd i en virksomhet.

3.3 Kommunale avtaler, retningslinjer og rutiner

I tillegg til lovverket som er beskrevet i tidligere avsnitt, vil også kommunale avtaler og retningslinjer være sentrale når vi skal se nærmere på Midt-Agder barneverntjeneste.

3.3.1 Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla

Fra 01.01.15 har kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla samarbeidet om barneverntjenester. «Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla» regulerer samarbeidet. Vennesla er vertskommune, mens Evje og Hornnes og Iveland er samarbeidskommuner.

Samarbeidet skal utføre de oppgavene kommunen har i forhold til lov om barneverntjenester, og samarbeidets formål er å skape en god barneverntjeneste til innbyggerne i de tre kommunene.

Samarbeidskommunene har delegert beslutningsfullmakt innen barnevernområdet til barnevernleder. Delegasjonen omfatter enkeltsaker uten prinsipiell betydning. Videre fremgår det av samarbeidsavtalen at administrative forhold for øvrig delegeres til rådmannen i vertskommunen.

Når det gjelder økonomi står det følgende i samarbeidsavtalen:

1. *Kostnadene fordeles etter tjeneste 1902 og 2441 (i henhold til Vennesla kommunes kontoplan; kuratorkostander) etter relativt andel innbyggere 0-17 år 01.01 hvert år.*
2. *Utgifter til barneverntiltak i og utenfor hjemmet knyttet til det enkelte barn (funksjon 251,252) belastes den kommunen barnet er hjemmehørende i og er ikke gjenstand for fordeling.*
3. *Videre får hver kommune et påslag for kjøp av tjenester. Påslaget indeksreguleres årlig i tråd med deflator brukt i revidert statsbudsjett 01.01.*

Videre fremgår det at det skal lages en felles måneds- og årsrapport for samarbeidet.

3.3.2 Rutinehåndbok for Midt-Agder barneverntjeneste

Midt-Agder barneverntjeneste har utarbeidet en egen rutinehåndbok. Revisjonen har fått informasjon om at håndboken oppdateres fortløpende med hensyn til endringer i lovverket. Rutinehåndboken inneholder blant annet følgende:

- Organisering av Midt-Agder barneverntjeneste
- Overordnet mål og verdigrunnlag
- Barneverntjenestens internkontroll
- Administrative rutiner
- Saksbehandlingsrutiner

Alle ansatte har plikt til å rapportere avvik fra myndighetskrav og interne kvalitetskrav som er beskrevet i rutinehåndboka.

3.4 Helsetilsynets rapport - *Det å reise vasker øynene*

Rapporten «Det å reise vasker øynene – gjennomgang av 106 barnevernsaker» ble publisert i desember 2018. Statens helsetilsyn hadde fått i oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet om å gjennomgå et utvalg barnevernssaker som hadde ført til akuttiltak eller omsorgsovertakelse. I rapporten har Statens helsetilsyn gjennomgått barneverntjenestenes og fylkesnemndenes arbeid med 106 barn fra ulike deler av landet¹⁵ og sett nærmere på kvaliteten i arbeidet.

Overordnet viser rapporten følgende:

Vi finner stor grad av variasjon når vi vurderer om barneverntjenestens arbeid er i tråd med god praksis. Det er saker som viser god praksis hvor det fremgår tydelig at barnets beste er i sentrum gjennom hele prosessen, og at barneverntjenesten gjør god bruk av sin kompetanse til å vurdere barnets og familiens behov. Andre saker, og mange saker, viser store mangler når det gjelder faglige vurderinger og tydelighet i beslutninger¹⁶.

I Helsetilsynets gjennomgang har de undersøkt prosessen fra det kommer inn melding om bekymring til det fattes vedtak i fylkesnemnda. I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet har revisjonen avgrenset undersøkelsen til å omhandle meldinger og undersøkelser, og vi gjør derfor rede for sentrale funn knyttet til dette.

For arbeidet med meldinger fremgår det følgende av rapportens sammendrag:

Barneverntjenestene henlegger ikke alvorlige bekymringsmeldinger, men ikke alle meldingenes tema følges opp i tråd med alvoret. Andre instanser rundt barnet som skole, helsestasjon og BUP er sentrale i å avdekke bekymring for barnet. Dette gjelder både som meldere av første melding, men også som viktige meldere av bekymring gjennom hele saksforløpet¹⁷.

¹⁵ I Statens helsetilsyn sin gjennomgang har det ikke blitt plukket ut saker fra Agder.

¹⁶ Statens helsetilsyn, *Det å reise vasker øynene – gjennomgang av 106 barnevernsaker*, s. 5. Hentet fra https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/rapporter2019/helsetilsynet_rapport_unummerert_gjennomgang_106_barnevernsaker.pdf

¹⁷ Statens helsetilsyn, *Det å reise vasker øynene - gjennomgang av 106 barnevernssaker*, s. 6. Hentet fra https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/rapporter2019/helsetilsynet_rapport_unummerert_gjennomgang_106_barnevernsaker.pdf

Når det gjelder barneverntjenestens undersøkelser fremkommer det at de aller fleste undersøkelsene inneholder omfattende informasjon om både barnet og familien. Det gjennomføres samtaler og hentes inn opplysninger fra relevante instanser.

I flere saker er det gjort vurderinger og analyser av all informasjon slik at bekymringstema er godt belyst. I om lag halvparten av undersøkelsen er det mangler knyttet til oppsummering og analyse av den informasjonen som er framkommet i undersøkelsen. Dette fører til at alvorlig informasjon glipper, og ikke leder til hjelpetiltak som er tilpasset barnets og familiens situasjon¹⁸.

I undersøkelsesperioden er det sentralt å snakke med barnet. Det fremgår at barneverntjenestene i stor grad snakker med barna, men at det de forteller tillegges liten vekt i mange saker. Videre er også andre tjenester og samfunnssektorer viktige for å kunne avdekke bekymring for barn og unge, samt for å kunne gi en god tverrfaglig oppfølging av barnet/familien. Rapporten viser imidlertid at samarbeidet med andre instanser synes å være tilfeldig og uformelt.

¹⁸ Statens helsetilsyn, *Det å reise vasker øynene; gjennomgang av 106 barnevernssaker*, s. 6. Hentet fra https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/rapporter2019/helsetilsynet_rapport_unummerert_gjennomgang_106_barnevernsaker.pdf

4 OM BARNEVERNTJENESTEN

I dette kapitlet vil vi se nærmere på Midt-Agder barneverntjeneste. Innledningsvis gjør vi kort rede for ansvarsfordelingen mellom kommune og stat når det gjelder barneverntjenester.

4.1 Ansvarsfordeling i barnevernet

Kommunale og statlige barnevernmyndigheter innehar ulike oppgaver, ansvarsområder og roller¹⁹:

Det kommunale barnevernet

Alle kommuner skal ha en barneverntjeneste som utfører det daglige arbeidet etter barnevernloven. Barneverntjenesten har ansvar for at de barn som oppholder seg i kommunen får den hjelpen de har behov for. Dette innebærer blant annet:

- Gjennomgå bekymringsmeldinger
- Gjennomføre undersøkelser, utredninger og kartlegginger
- Gi råd og veiledning
- Vedtak om frivillige hjelpetiltak
- Midlertidige vedtak i akutsituasjoner
- Forberede saker for behandling i fylkesnemnda
- Godkjenne og føre tilsyn med fosterhjem
- Iverksette tiltak og følge opp barn som mottar hjelp fra barnevernet

Alle barn og familier har krav på de samme tjenestene uavhengig av hvilken kommune de bor i. For å imøtekomme dette, har flere mindre kommuner i dag valgt å samarbeide om tjenesten gjennom interkommunale samarbeid.

Det statlige barnevernet

Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) består av fem regionale barnevernmyndigheter med en sentral barnevernmyndighet, barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Disse har ansvar for følgende:

Bufetat

- Etablering og drift av institusjon
- Godkjenning av private og kommunale institusjoner
- Bistå barneverntjenestene i kommunen med plassering av barn utenfor hjemmet
- Bistå kommunene med rekruttering og formidling av fosterhjem
- Ansvar for å gi fosterhjem opplæring og veiledning

Bufdir

- Lovtolkninger
- Bestilling og formidling av forskning og kunnskapsoppsummeringer
- Utarbeidelse av faglige veiledere og retningslinjer
- Klageinstans i saker om godkjenning av private og kommunale institusjoner

¹⁹ Bufdir, *Organisering og oppgaver*, hentet fra https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/Organisering_og_oppgaver/

Fylkesnemnda for barnevern og sosialsaker

Fylkesnemnda for barnevern og sosialsaker er et forvaltningsorgan som har avgjørelsesmyndighet i blant annet omsorgsovertakelsessaker og saker som gjelder tvangsinngrep. Avgjørelser fattet av nemnda kan klages inn for tingretten.

Fylkesmannen

Fylkesmannen plikter å føre tilsyn med barnevernvirksomheten i kommunene. Fylkesmannen skal se til at barneverntjenestene utfører sine oppgaver i tråd med barnevernloven og sørge for at kommunene får råd og veiledning.

Fylkesmannen er også klageinstans for enkeltvedtak fattet etter barnevernloven.

4.2 Midt-Agder barneverntjeneste

Barneverntjenestene i Vennesla, Evje og Hornnes og Iveland ble slått sammen til en felles barneverntjeneste i 2015. Samarbeidet er organisert som et administrativt vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 28-1b, hvor Vennesla er vertskommune og Evje og Hornnes og Iveland er samarbeidskommuner. Samarbeidet er regulert gjennom «Avtale om barnevernsamarbeid mellom kommunene Evje og Hornnes, Iveland og Vennesla». Denne er det redegjort for nærmere i kapittel 3.3.1.

Tjenesten har lokaler i Vennesla der alle ansatte har kontorplass. De har i tillegg to kontorer i Evje og Hornnes kommune som de bruker til samtaler. Bakgrunnen for dette er at brukerne fortsatt skal føle at barneverntjenesten er nære, selv om de inngår i et interkommunalt samarbeid.

Barneverntjenesten ledes av barnevernleder og er organisert etter spesialiserte områder:

Mottak- og undersøkelsesgruppen

Denne gruppen har ansvar for alle nye henvendelser/meldinger til barneverntjenesten. Meldinger avklares og det konkluderes enten med henleggelse eller at det iverksettes undersøkelse. Dersom undersøkelsen viser at det er behov for tiltak fra barnevernet, overføres saken videre til tiltaksgruppen eller barn under omsorgsgruppen.

Tiltaksgruppen

Tiltaksgruppen har ansvar for saker der barneverntjenesten har konkludert med at det er nødvendig/tilstrekkelig med tiltak knyttet til barnets/familiens nettverk. Tiltakene kan være rettet mot å bedre/endre foreldrefunksjoner eller de kan være knyttet direkte mot barnets fungering.

Ungdomsgruppen

Ungdomsgruppen har ansvar for ungdom mellom 13-23 år. Gruppen veileder blant annet i forhold til utdanning og arbeid, rus med videre.

BUO gruppen (Barn under omsorg)

Denne gruppen har ansvar for saker hvor barneverntjenesten har overtatt daglig omsorg. Dette innebærer oppfølging av barnet i institusjon eller fosterhjem og oppfølging med foreldre.

De ansatte som jobber i de ulike gruppene jobber med saker fra alle de tre kommunene. I denne rapporten vil vi særlig se nærmere på arbeidet til mottaks- og undersøkelsesgruppen.

Barneverntjenesten har i tillegg en samarbeidsavtale med barnevernvakten i Kristiansand. Barnevernvakten er barnevernets akuttberedskap på kveldstid og helger, og har i hovedoppgave å hjelpe barn og familier i krise. Barnevernvakten skal også bistå kommunene hvis det er behov for akuttplassering på dagtid, avklaring av alvorlige meldinger og utføre kontrolloppdrag i enkeltsaker etter avtale²⁰.

Bemanning

Ved utgangen av 2018 hadde Midt-Agder barneverntjeneste 25 ansatte fordelt på 22,6 årsverk.

Bemanning Midt-Agder barneverntjeneste	2015	2016	2017	2018
Årsverk	22,4	22,6	22,6	22,6

Tabell 1: Bemanning Midt-Agder barneverntjeneste

Til KOSTRA rapporteres det inn 16,8 årsverk for Vennesla kommune. Det er som nevnt ingen faste saksbehandlere som jobber spesielt mot kommunen, alle ansatte i barneverntjenesten kan få tildelt saker i Vennesla kommune.

Barnevernleder forteller at dagens ressursituasjon oppleves som noe krevende. Siden barnevernssamarbeidet ble etablert har saksmengden økt, men bemanningen har ikke økt tilsvarende. Videre opplyser barnevernleder at antall saker per saksbehandler er høy sammenlignet med andre kommuner. Det presiseres imidlertid at barneverntjenesten har dyktige ansatte som strekker seg langt for at de skal oppfylle lovkrav og holde seg innenfor tidsfristene.

Det fremgår også av barneverntjenestens årsmelding for 2018 at det har vært utfordringer knyttet til bemanningssituasjonen. De hadde da en del sykemeldinger, og barnevernleder forteller at i en periode hadde de et sykefravær på opp mot 20 % for saksbehandlerne. Dette førte til at noen familier måtte vente lengre på å få en saksbehandler eller at familier måtte bytte saksbehandlere oftere enn det som ønskelig.

I tillegg påpekes det i årsmeldingen at Midt-Agder barnevern mistet mange ansatte til barneverntjenesten i Kristiansandregionen løpet av året. Av totalt 25 ansatte sluttet 6 faste ansatte og 2 vikarer. Det fremgår at dette blant annet kan skyldes andre arbeidsoppgaver, kortere reisevei eller andre arbeidsbetingelser²¹.

Kompetanse

Barnevern er et bredt og komplekst fagfelt hvor det stilles høye krav til kompetanse. Samtidig som kravet til kompetanse er stort, er feltet hele tiden i utvikling med nye metoder, holdninger og trender.

²⁰ Barnevernvakten, *Hva er barnevernvakten?* Hentet fra <http://barnevernvakten.no/hva-er-barnevernvakten>

²¹ Midt-Agder barneverntjeneste, *Årsrapport Midt-Agder barnevern 2018*, hentet fra <http://159.171.48.136/einnsynEvje/Dmb/ShowDmbDocument?mld=125&documentTypeld=MI>

Midt-Agder barneverntjeneste har godt kvalifiserte ansatte. Alle ansatte, bortsett fra en, har minimum 3-årig høyskole-/universitetsutdannelse. I tillegg har noen få utdannelse på masternivå, mens noen er under utdannelse på masternivå. Videre opplyser barnevernleder at mange ansatte også har tilleggsutdannelse innen blant annet juss, språk og helse. Internt i barneverntjenesten har de fokus på å kontinuerlige videreutvikle sin kompetanse og holde seg oppdatert på nye krav og føringer som kommer fra departementet.

I 2018 opprettet Fylkesmannen et læringsnettverk der alle barnevernledere i Agder deltar. Hensikten med nettverket er å videreutvikle tjenestene, og det ble besluttet å satse på felles kompetanseheving for alle ansatte med fokus på å sikre relevante områder innenfor forsvarlig saksbehandling i tjenesten.

5 UTVIKLING I BARNEVERNSAKER

I rapportens første problemstilling undersøker vi følgende:

Hvordan har utviklingen i barnevernsaker vært de senere årene?

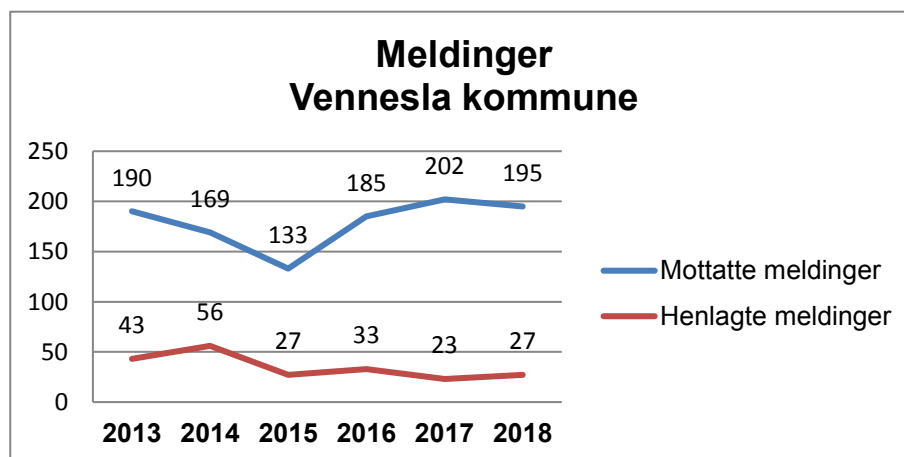
Vi ser nærmere på utviklingen i bekymringsmeldinger og undersøkelser for Vennesla kommune, Midt-Agder barneverntjeneste og landet for øvrig. Vi kommenterer også utviklingen i ressursituasjonen for barnevernet.

Ifølge SSB hadde Vennesla kommune 14 532 innbyggere i 2018. Av disse var 3 419 mellom 0-17 år.

5.1 Utvikling i meldinger i Vennesla kommune og Midt-Agder barneverntjeneste

For at barneverntjenesten skal ha mulighet til å hjelpe barn og unge til rett tid, er de avhengig av informasjon fra andre. Både privatpersoner og offentlige instanser kan melde fra til barnevernet dersom de er bekymret. I tillegg skal kommunale barneverntjenester melde fra dersom man har bekymring for en familie ved flytting fra kommunen.

Når barnevernet mottar en bekymringsmelding, må de gjennomgå meldingen og beslutte om den skal undersøkes nærmere eller henlegges. Figuren nedenfor viser utviklingen i bekymringsmeldinger (mottatte og henlagte i løpet av året) for barn og unge bosatt i Vennesla kommune i perioden **2013-2018**:

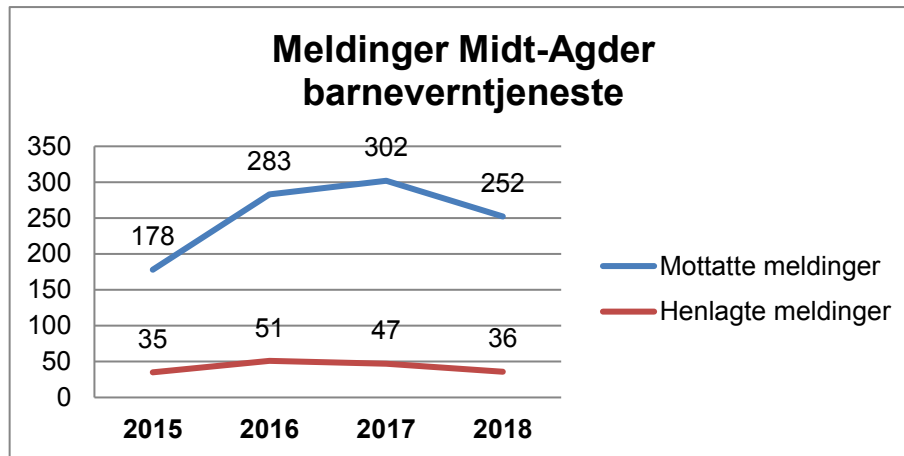

Figur 1: Utvikling i meldinger Vennesla kommune

Figuren viser at antallet bekymringsmeldinger i Vennesla kommune har variert noe fra år til år. Da barnevernet ble slått sammen til Midt-Agder barneverntjeneste i 2015, sank antall mottatte meldinger noe. Det fremgår av årsrapporten for barnevernsamarbeidet at dette ble ansett å være en normal variasjon for mottatte meldinger. De senere årene har det vært en relativt sterk økning i mottatte bekymringsmeldinger, med en liten nedgang i 2018.

Videre viser figuren at antall meldinger som henlegges uten undersøkelse også har variert noe i perioden. Henleggelsesraten har vært fra 11% - 33% i årene 2013-2018. Det må presiseres at henleggelsesraten på 33 % var i 2014, for de øvrige årene har andelen henleggelse vært mellom 11 % - 23%. I rapportens kapittel 6 ser vi nærmere på barneverntjenestens saksbehandling av henlagte bekymringsmeldinger.

Figur 2 viser den samlede utviklingen i bekymringsmeldinger (mottatte og henlagte i løpet av året) for Midt-Agder barneverntjeneste i 2015-2018:

Figur 2: Utvikling i meldinger Midt-Agder barneverntjeneste

Det har vært en relativt sterk økning i antall mottatte meldinger fra året da Midt-Agder barneverntjeneste ble etablert. I 2015 kom det som nevnt inn færre meldinger i Vennesla kommune, mens Evje og Hornnes opplevde en nedgang på over 40%. Av årsrapporten fra 2015 fremgår det at nedgangen i Evje og Hornnes skyldtes en endring i barneverntjenestens ansvarsområde da tjenesten tidligere jobbet med saker som ikke ble ansett som barnevernssaker i Midt-Agder barneverntjeneste²².

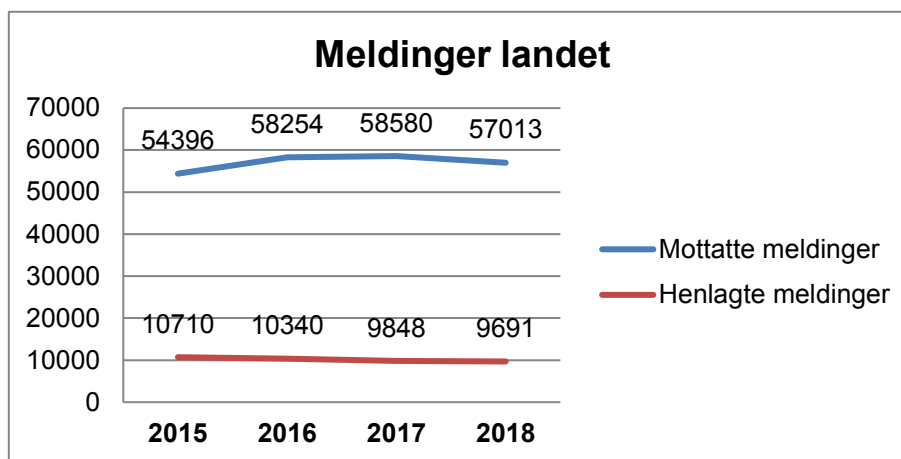
I 2018 var det også nedgang i antall mottatte meldinger, dette skyldes blant annet at Evje og Hornnes mottok langt færre meldinger enn tidligere - men også Vennesla og Iveland mottok færre meldinger dette året.

Videre viser figuren at antall henlagte meldinger varierer noe fra år til år, andelen henleggelse har vært mellom 14 – 20 %.

5.1.1 Utvikling i meldinger på landsbasis

Etterspørselen etter barneverntjenester er ulikt fordelt over landet, dette knyttes til ulikheter i befolkningssammensetningen, sosiale forskjeller med videre. Det fremgår imidlertid at barneverntjenestene på landsbasis stadig mottar flere meldinger om bekymring.

²² Et eksempel på dette er at barneverntjenesten tidligere ga økonomisk støtte, for eksempel til innkjøp av utstyr til aktiviteter, betalte kontingenter mv. Det var ikke bekymring knyttet til omsorgen, og det ble vurdert at dette var forhold som kunne ivaretas av andre offentlige instanser.

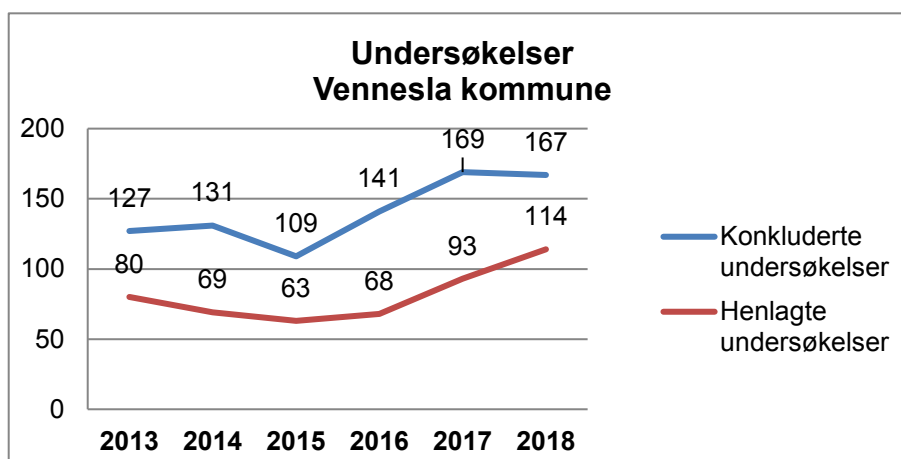

Figur 3: Utvikling i meldinger på landsbasis

Ifølge barnevernsstatistikken fra Bufdir har antallet meldinger økt med 57% fra 2008 til 2017. Figuren viser at det har vært en økning i antall mottatte meldinger også i perioden 2015-2018, med en liten nedgang i 2018. En stor andel meldinger går videre til undersøkelse i barneverntjenesten. I perioden 2015-2018 har henleggelsesraten variert mellom 17% - 20 %²³.

5.2 Utvikling i undersøkelser i Vennesla kommune og Midt-Agder barneverntjeneste

Dersom det ved meldingsavklaring blir vurdert at saken skal undersøkes nærmere, må barnevernet opprette en undersøkelsessak. Figuren nedenfor viser utviklingen i undersøkelser for Vennesla kommune i perioden **2013 – 2018**. Tallene er hentet fra barneverntjenestens saksbehandlingssystem og viser konkluderte undersøkelser i løpet av året og henlagte undersøkelser i løpet av året. Det må nevnes at en undersøkelse vanligvis skal gjennomføres i løpet av tre måneder, dette innebærer da at en undersøkelse kan starte opp ett år og konkluderes det påfølgende året.

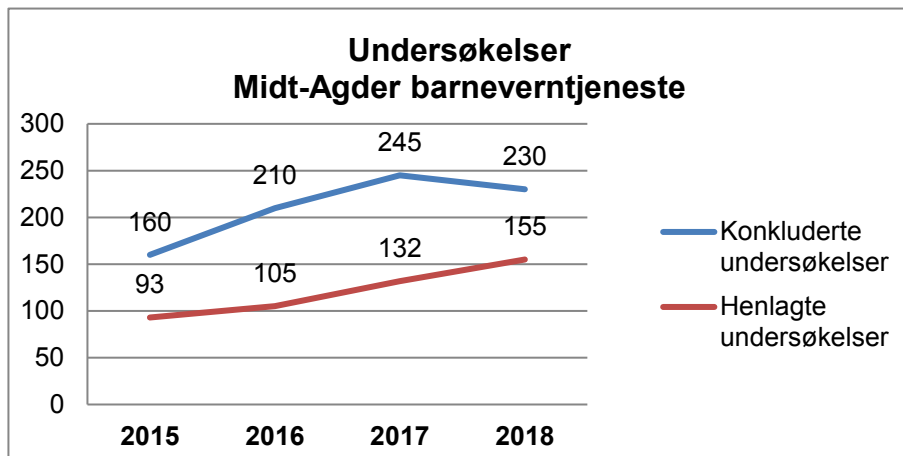
Figur 4: Utvikling i undersøkelser Vennesla

Figuren viser at det har vært et varierende antall undersøkelsessaker de siste årene, dette har sammenheng med antall bekymringsmeldinger som har gått videre til un-

²³ Bufdir, Barnevernsstatistikk, Hentet fra https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/

dersøkelse. Terskelen for å starte en undersøkelse skal være lav²⁴, og som vist i forrige avsnitt går en relativt stor del av meldingene videre til undersøkelse.

Etter endt undersøkelse kan barneverntjenesten henlegge saken eller fatte vedtak om hjelpetiltak eller omsorgstiltak. Figuren viser at en relativt stor andel av undersøkelsene avsluttes uten videre tiltak fra barneverntjenesten. I den omtalte perioden har henleggelsesraten variert fra 48 % - 68 %. Det kan være ulike årsaker til at sakene henlegges etter undersøkelsen, hva som kan være bakgrunnen for dette ser vi nærmere på i kapittel 7.

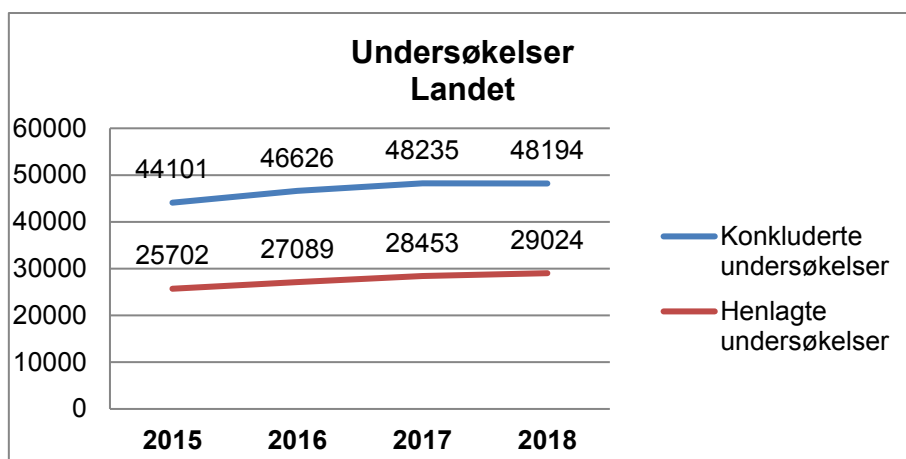
Figuren over viser den samlede utviklingen i undersøkelsessaker for Midt-Agder barneverntjeneste i perioden 2015-2018. Som tidligere nevnt har det vært en økning i antall mottatte meldinger, og det har også vært en økning i antall åpnete undersøkelsessaker – dette sett bort fra i 2018. Figuren viser at det samlet sett er mange undersøkelser som henlegges uten videre tiltak fra barnevernet. I 2015 – 2018 har andelen henlagte undersøkelser variert mellom 50 % - 67 %.

5.2.1 Utvikling i undersøkelser på landsbasis

På landsbasis har antallet bekymringsmeldinger økt de senere årene, det samme gjelder for andelen undersøkelsessaker som har blitt åpnet. Ifølge barnevernsstatistikken fra Bufdir fremgår det at det er store fylkesvise forskjeller i antallet barn og unge med undersøkelsessak. Imidlertid har det vært en sterk økning i undersøkelsessaker i alle fylker fra 2003 til 2015.

Figuren nedenfor viser utviklingen i antall gjennomførte undersøkelser i løpet av året og antallet henlagte undersøkelser i løpet av året på landsbasis:

²⁴ Bufdir, *gangen i en barnevernssak*. Hentet fra https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/Gangen_i_en_barnevernssak/

Figur 6: Utvikling i undersøkelser landet

Henleggelsesraten i perioden har forholdt seg relativt stabil, mellom 58% - 60%.

5.3 Bemanningssituasjonen i Vennesla og Midt-Agder barneverntjeneste

Tabellen nedenfor viser utviklingen i årsverk for barneverntjenesten i Vennesla kommune for årene 2013-2018. I 2015 ble Vennesla en del av Midt-Agder barneverntjeneste, og det er ikke lenger noen faste saksbehandlere som jobber mot kommunen. Barnevernleder rapporterer likevel inn årsverk til KOSTRA.

Bemanning Vennesla	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Årsverk	15,3	18,4	16,6	16,6	16,8	16,8

Tabell 2: Bemanning Vennesla

Neste tabell viser samlet utvikling i bemanningen for Midt-Agder barneverntjeneste:

Bemanning Midt-Agder barneverntjeneste	2015	2016	2017	2018
Årsverk	22,4	22,6	22,6	22,6

Tabell 3: Bemanning Midt-Agder barneverntjeneste

Det fremgår at barneverntjenesten har økt med 0,2 årsverk etter at barnevernssamarbeidet ble etablert.

Av årsrapporten for 2018 står det skrevet at barneverntjenesten har hatt utfordringer i forhold til bemanningssituasjonen. I 2018 hadde de en del sykemeldinger, i tillegg til at flere ansatte sluttet og fikk jobb i barneverntjenesten for Kristiansandsregionen. Dette førte til at noen familier måtte vente lengre på å få en saksbehandler eller måtte bytte saksbehandlere langt oftere enn det som er ønskelig²⁵.

Videre forteller barnevernleder at de har relativt mange saker per ansatt. Tabellen nedenfor viser hvor mange barn med tiltak og undersøkelser det er per årsverk knyttet til saksbehandling²⁶ i Midt-Agder barneverntjeneste. Tallene er hentet fra Budir sin barnevernsstatistikk.

²⁵ Midt-Agder barnevern, Årsrapport for Midt-Agder barnevern 2018, hentet fra <http://159.171.48.136/einnsynEvie/Dmb/ShowDmbDocument?mld=125&documentTypeId=Ml>

²⁶ Det presiseres imidlertid i statistikken at indikatoren ikke inkluderer tiltaksstillinger, det vil si stillinger knyttet til barneverntiltak i eller utenfor hjemmet. Bakgrunnen for at statistikken kun sier noe saksbehandlingsstillinger er fordi det er svært ulikt hvorvidt

Midt-Agder barneverntjeneste	2015	2016	2017	2018
Antall barn per årsverk	18,6	21	23,5	22,7

Tabell 4: Antall barn per årsverk knyttet til saksbehandling – Midt-Agder barneverntjeneste

Antall barn per årsverk kan si noe om kapasiteten i tjenesten. Ett høyt antall barn med tiltak og undersøkelser per årsverk kan være et uttrykk for høyt arbeidspress. Imidlertid må det presiseres at sakene i barneverntjenesten er veldig forskjellige; noen saker krever mye ressurser, mens andre saker krever mindre ressurser.

5.3.1 Bemanningssituasjonen på landsbasis

Norske barneverntjenester er organisert på ulike måter og bemanningssituasjonen for tjenestene kan være forskjellig. I tillegg er etterspørselen etter barneverntjenester ulikt fordelt over landet.

Dersom man skal sammenligne bemanningssituasjonen til Midt-Agder barneverntjenesten med andre, vil det være mest naturlig å se nærmere på antall barn per årsverk knyttet til saksbehandling.

Landet	2015	2016	2017	2018
Antall barn per årsverk	19,8	19,8	19,6	18,7

Tabell 5: Antall barn per årsverk knyttet til saksbehandling - Landet

Tabellen viser at Midt-Agder barneverntjeneste ligger noe over landsgjennomsnittet når det gjelder antall barn per saksbehandler.

5.4 Oppsummering

Revisjonens gjennomgang viser at det samlet sett har vært en økning i antall mottatte bekymringsmeldinger i Vennesla kommune de senere årene. Dette er i tråd med utviklingen i Midt-Agder barneverntjeneste og landet for øvrig. Gjennomgangen viser videre at andelen bekymringsmeldinger som har blitt henlagt uten videre undersøkelse, har variert mellom 11% - 33%. I 2014 hadde Vennesla kommune en høyere andel henlagte bekymringsmeldinger. Dersom man ser på henleggelsesraten for årene 2015-2018, samsvarer dette med tallene for barnevernssamarbeidet og landsbasis. I rapportens neste kapittel ser revisjonen nærmere på bakgrunnen for at bekymringsmeldinger henlegges, og om meldingene har blitt behandlet i henhold til lovverket og interne retningslinjer.

Antall undersøkelser som gjennomføres fra år til år avhenger av hvor mange bekymringsmeldinger som går videre til undersøkelse. I Vennesla har det vært en økning i undersøkelsessaker i perioden 2015-2017, med en minimal nedgang i 2018. Gjennomgangen viser at en relativt stor andel (48 % - 68 %) undersøkelser henlegges uten videre hjelp og oppfølging fra barnevernet. Dette synes å være i tråd med henleggelsesraten både for Midt-Agder barnevern og landet for øvrig. Det kan være ulike årsaker til at undersøkelser henlegges, det kan skyldes at barneverntjenesten vurderer at det ikke er behov for hjelpetiltak, det kan være at barnet/foreldrene ikke ønsker

tjenesten har personer som er ansatt i tiltaksstillinger eller om de kjøper privat. Saksbehandlerstillinger vil dermed være mer sammenlignbart på tvers av tjenestene.

hjelp eller det kan være grunnet flytting. I kapittel 7 ser vi nærmere på barneverntjenestes arbeid med undersøkelser.

Avslutningsvis i kapitlet har vi sett nærmere på bemanningssituasjonen i barnevernet. Det er ikke lenger noen faste saksbehandlere som jobber mot Vennesla kommune, men barnevernleder rapporterer at det er 16,8 årsverk tilknyttet kommunen. Videre viser gjennomgangen at bemanningen i Midt-Agder barneverntjeneste har økt med 0,2 årsverk siden barnevernsamarbeidet startet opp. Dersom man sammenligner antall barn pr. saksbehandler ligger Midt-Agder barneverntjeneste noe høyere enn landsgjennomsnittet.

6 MELDINGER TIL BARNEVERNET

I dette kapitlet vil vi se nærmere på problemstilling 2:

Har barneverntjenesten en tilfredsstillende behandling av meldinger om bekymring?

I kapittel 5 beskrev vi utviklingen i meldinger til barneverntjenesten. I perioden 2013 – 2018 har antall mottatte meldinger variert, det samme gjelder for andelen meldinger hvor det har blitt åpnet undersøkelsessak. I dette kapitlet vil vi se nærmere på hvordan barneverntjenesten behandler bekymringsmeldinger.

Revisjonen har gjennomgått utvalgte bekymringsmeldinger fra perioden 2015 – 2018 som har konkludert med henleggelse uten videre undersøkelse fra barneverntjenesten. Vi vil først belyse hva som er bakgrunnen for at barnevernet henlegger meldinger, og deretter ser vi nærmere på om meldinger har blitt behandlet i henhold til krav i lovverk og barneverntjenestens egne rutiner.

6.1 Eksempler på henlagte meldinger

Revisjonen har gjennomgått halvparten (55) av bekymringsmeldingene for Vennesla kommune som ble henlagt i perioden 2015-2018. Vi har valgt å fordele meldingene på ulike kategorier²⁷ for å beskrive hva som er bakgrunnen for at barneverntjenesten har henlagt meldingene. For å sikre barnas/familiens anonymitet har vi gitt generelle eksempler og foretatt omskrivninger der det har vært behov for det.

I de påfølgende avsnittene vil vi gjøre nærmere rede for tabell 6.

Henlagte meldinger 2015-2018

Årsak	Antall
1 Meldingsavklaring fører til oppklaring av meldt bekymring	19
2 Tillitt til en foresatt	12
3 Flytting/bosatt i annen kommune	13
4 Forholdet faller utenfor barnevernloven	4
5 Melding fremsatt i sjikanerende hensikt	3
6 Henlagt av praktiske årsaker	4

Tabell 6: Henlagte meldinger Vennesla kommune

Meldingsavklaring fører til oppklaring av meldt bekymring

19 av de henlagte meldingene velger revisjonen å plassere i kategorien som peker i retning av at meldingsavklaring fører til oppklaring av meldt bekymring. Bakgrunnen for at saker plasseres i denne kategorien er at bekymringen ikke anses å være så alvorlig at den gir grunnlag for å opprette undersøkelse etter § 4-3 eller at barneverntjenesten allerede har informasjon som bidrar til å oppklare bekymringen. Følgende eksempel illustrerer denne kategorien:

²⁷ Revisjonen bemerker at de ulike kategoriene er utarbeidet av revisjonen og er ikke kategorier som barneverntjenesten selv operer med ved henleggelse av bekymring. Kategoriene er valgt for å kunne gi en best mulig beskrivelse av hvorfor barneverntjenesten har henlagt saken.

En offentlig instans meldte bekymring vedrørende omsorgssituasjonen i hjemmet. Av meldingsavklaringen fremgår det at barneverntjenesten hadde vært involvert i familien tidligere, og at de fremsatte bekymringene allerede hadde blitt undersøkt. Da den nye bekymringsmeldingen ikke inneholdt nye bekymringer eller ytterligere opplysninger, valgte barneverntjenesten å henlegge meldingen uten videre undersøkelse.

Tillit til en foresatt

Revisjonen velger å plassere **12** meldinger i kategorien hvor det knyttes bekymring til en av de foresattes omsorgsevne, men hvor det ved meldingsavklaring blir vist at barnas omsorgsbehov blir tilstrekkelig ivaretatt av den andre foresatte. Dette er gjerne i tilfeller der de foresatte ikke bor sammen og hvor en av foreldrene har den daglige omsorgen ovenfor barna:

Barneverntjenesten mottar en bekymringsmelding fra en barneverntjeneste i en annen kommune. Bekymringen omhandler rus hos en far, og barneverntjenesten velger på bakgrunn av meldingens innhold å ta kontakt med mor for å avklare samværssituasjonen. Det fremgår at barnet bor hos mor og at barnet ikke har hatt samvær med far på lang tid. Mor opplyser at barnet ikke vil ha samvær med far uten tilsyn i fremtiden. Barneverntjenesten vurderer at mor skjermer barnet tilstrekkelig, det er ikke bekymring knyttet til barnets omsorgssituasjon.

Flytting/bosatt i en annen kommune

13 av de gjennomgåtte bekymringsmeldingene har revisjonen valgt å plassere i kategorien som viser til at barnet ikke er bosatt i kommunen. Ifølge barnevernloven § 8-1 er det kommunen der barnet oppholder seg som har ansvaret for barnet. I noen tilfeller mottar barnevernet bekymringer vedrørende barn som ikke er bosatt i kommunen, mens i andre tilfeller flytter familien før gjennomgang og konklusjon er gjennomført. Midt-Agder barneverntjeneste har praksis for å sende bekymringen videre til barneverntjenesten i annen kommune. Det gis følgende eksempel for å illustrere denne kategorien:

En skole melder bekymring for et barns vedvarende skolefravær, barnet kommer til stadighet for sent på skolen. I meldingen fremkommer det også at skolen har fått informasjon om at familien skal flytte. Barneverntjenesten velger å ta kontakt med mor for å avklare flyttingen, og får bekreftet at familien skal flytte til en annen kommune. Som følge av dette velger barneverntjenesten å henlegge meldingen da en undersøkelse ikke ville kommet i gang før familien flytter. Meldingen ble oversendt ny kommune.

Forholdet faller utenfor barnevernloven

Barnevernlovens formål er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Ikke alle bekymringer som meldes til barnevernet faller inn under barnevernloven, og revisjonen har valgt å plassere **4** saker i denne kategorien. Nedenfor gis et eksempel på en slik henleggelse:

Politiet meldte fra om at det hadde blitt opprettet etterforskning mot en ungdom i kommunen. En gutt var anmeldt for uaktsom kjøring på moped. Det fremkom ikke andre forhold knyttet til barnets hjemmeforhold eller omsorgssi-

tuasjon. På bakgrunn av sakens opplysninger valgte barneverntjenesten å henlegge meldingen uten videre undersøkelse.

Fremsatt i sjikanerende hensikt

Gjennomgangen viser videre at **3** meldinger ble henlagt fordi barneverntjenesten vurderte at de var fremsatt i sjikanerende hensikt:

Barneverntjenesten mottok en anonym bekymringsmelding vedrørende et barn. Barnevernet hadde kjennskap til familien da det på et tidligere tidspunkt hadde vært gjennomført undersøkelse. Gjennom undersøkelsen kom det blant annet frem at det var konflikt i familien. Den nye bekymringsmeldingen var av en slik art at barneverntjenesten vurderte at den var fremsatt i sjikanerende hensikt, og meldingen ble henlagt som følge av dette.

Henlagt av praktiske årsaker

Videre har **4** av meldingene blitt henlagt av praktiske årsaker. Meldinger som vi har valgt å plassere i denne kategorien er meldinger som har blitt feilregistrerte i saksbehandlingssystemet eller meldinger som har kommet inn på ufødte barn. Barneverntiltak kan som hovedregel treffes ovenfor barn under 18 år, jf. barnevernloven § 1-3 første ledd. Barneverntjenesten kan inngå et samarbeid med foreldrene også før barnet er født, men dette krever samtykke fra mor²⁸.

6.2 Saksbehandling av henlagte meldinger

I forbindelse med mappegjennomgangen har vi i tillegg til å undersøke bakgrunnen for at saker ble besluttet henlagt, også valgt å se nærmere på saksbehandlingen av henlagte meldinger. Både i lovverket og i barneverntjenestens rutinehåndbok er det en rekke forhold som skal oppfylles i behandlingen av meldinger.

Tidsfrister

Det fremgår av barnevernloven at barneverntjenesten skal gjennomgå innkommende bekymringsmeldinger så snart som mulig og senest innen en uke, jf. bvl § 4-2. Revisjonens gjennomgang av bekymringsmeldinger viser at barneverntjenesten har konkludert i alle meldinger innenfor lovens frist.

Det er mottaksansvarlig som har ansvar for å motta og avklare meldinger. Dersom det er usikkerhet knyttet til meldingen, drøftes meldingen med barnevernleder. Videre gjennomgås også noen meldinger i det ukentlige møtet med undersøkelsesgruppa. Barnevernleder forteller imidlertid at ved meldinger som helt tydelig faller utenfor barnevernloven og som skal henlegges, vil det kun være mottaksansvarlig som er involvert i henleggelsen.

Ved revisjonens gjennomgang av henlagte bekymringsmeldinger kan vi ikke se dokumentasjon på hvorvidt meldinger har blitt drøftet med andre. Slik dokumentasjonen foreligger i saksbehandlingssystemet fremstår det som om det kun er én person som har vært involvert i beslutningen om å henlegge meldingen uten videre undersøkelse.

²⁸ Bufdir, *Saksbehandlingsrundskrivet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/>

Tilbakemelding til melder

Barneverntjenesten skal gi tilbakemelding til melder om at barnevernet har mottatt bekymringen, jf. bvl. § 6-7a. Dersom meldingen er fremsatt av en offentlig melder, skal meldingen også inneholde informasjon om hvorvidt meldingen henlegges eller det åpnes undersøkelsessak. Tilbakemeldingen skal gis innen tre uker. Revisjonens gjennomgang viser at det i stor grad gis tilbakemelding til melder, men at dette ikke foreligger i alle saker. I all hovedsak er tilbakemeldingen gitt innenfor lovens frist.

Av barneverntjenestens interne retningslinjer er det spesifisert at tilbakemeldingen skal gis skriftlig. I enkelte saker er det «huket av» i saksbehandlingssystemet for at tilbakemelding er gitt, uten at det foreligger ytterligere dokumentasjon på hva tilbakemeldingen inneholdt eller når denne ble gitt. Dette kan for eksempel være hvis barneverntjenesten har gitt tilbakemeldingen over telefon eller i et møte.

Begrunnelse

Ved meldingsavklaring skal barneverntjenesten vurdere om meldingen skal undersøkes nærmere eller om den skal henlegges. Det fremgår av bvl. § 4-2 annet ledd at dersom barneverntjenesten beslutter å henlegge meldingen uten videre undersøkelse, skal dette begrunnes skriftlig med faglige vurderinger. Revisjonens gjennomgang av henlagte bekymringsmeldinger fra perioden 2015-2018 viser at det foreligger en slik begrunnelse i alle sakene. I noen saker er dette godt begrunnet, mens i andre saker er begrunnelsen noe begrenset.

6.3 Revisjonens oppsummering og vurdering

Agder Kommunerevisjon IKS har i dette kapitlet gjennomgått utvalgte bekymringsmeldinger for Vennesla kommune som ble besluttet henlagt i perioden 2015-2018. Hensikten med gjennomgangen var å undersøke om Midt-Agder barneverntjeneste har en tilfredsstillende behandling av meldinger.

Kommunen har ansvar for å forsøke å avdekke omsorgssvikt, adferds-, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngås. Det er derfor særlig viktig at barneverntjenesten tar bekymringsmeldinger på alvor og har lav terskel for å opprette undersøkelse. Statistikken viser at det i perioden 2015-2018 ble meldt inn til sammen **715** bekymringer for barn og unge bosatt i Vennesla kommune. Av disse ble **110** henlagt allerede ved meldingsavklaring.

Bakgrunn for henleggelse av meldinger

Barnevernlovens § 4-3 plikter barneverntjenesten å undersøke bekymringer der det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi tiltak etter loven. Revisjonens systematisering på kategorier viser ulike årsaker til at barneverntjenesten har henlagt meldinger uten å åpne undersøkelsessak.

- En stor andel av meldingene ble henlagt fordi barneverntjenesten vurderte at de ikke ga grunnlag for å åpne en undersøkelsessak. Dette knytter revisjonen opp mot kategoriene «meldingsavklaring fører til oppklaring av meldt bekymring», «tillitt til en av de foresatte», «forholdet faller utenfor barnevernloven» og «fremsatt i sjikanerende hensikt» som det ble nærmere gjort rede for i kapittel 6.1.

- Videre viser gjennomgangen at et antall bekymringsmeldinger også ble henlagt av mer formelle årsaker. Felles for disse meldingene er at det ikke er sikkert at barneverntjenesten hadde konkludert med henleggelse dersom familierne hadde blitt boende/bodde i kommunen eller dersom barnet var født. Dette knytter revisjonen opp mot kategoriene «flytting/bosatt i annen kommune» og «henlagt av praktiske årsaker».

Revisjonen har ved sin gjennomgang ikke avdekket at barneverntjenesten har henlagt alvorlige meldinger ved meldingsavklaring. Som følge av dette vurderer revisjonen at barneverntjenesten har lav terskel for å sende meldinger videre til undersøkelse.

Saksbehandling av meldinger

Revisjonen har også knyttet kommentarer til selve saksbehandlingen av meldingene.

- Ved revisjonens gjennomgang av henlagte bekymringsmeldinger kan vi ikke se hvorvidt meldingen har blitt gjennomgått av mer enn person. Slik dokumentasjonen foreligger i saksbehandlingssystemet fremstår det som om det kun er én person som har vært involvert i beslutningen om å henlegge meldingen uten videre undersøkelse. Det fremgår av samtale med barnevernleder at mange meldinger drøftes enten med barnevernleder eller i møte, men det kan også forekomme tilfeller hvor kun en person gjennomgår meldingen. Revisjonen stiller spørsmål til hvorvidt dette er forsvarlig saksbehandling og om barneverntjenesten har tilstrekkelig kontroll for å sikre at beslutninger blir tatt i tråd med gjeldende lovverk og vedtatte målsettinger på barnevernområdet, jf. bvl. § 1-4.
- Det fremgår av bvl. § 4-2 annet ledd at barneverntjenesten skal begrunne skriftlig hvorfor barneverntjenesten henlegger meldingen. Dette ble tatt inn i loven ved endringer i juli 2018, og skulle blant annet bidra til å sikre grundigere dokumentasjon i barnevernet²⁹. Revisjonens gjennomgang viser at det foreligger en slik begrunnelse i alle sakene, men begrunnelsen som har blitt gitt har vært noe varierende. Revisjonen vil imidlertid påpeke at det synes å være en positiv utvikling i den undersøkte perioden, og de nyeste sakene har fått en mer utdypende begrunnelse enn tidligere saker. Dette har trolig sammenheng med økt fokus på viktigheten av dokumentasjon i barnevernet.
- Alle meldinger har blitt konkludert innenfor lovens tidsfrist, og barneverntjenesten gir i stor grad tilbakemelding til melder om at meldingen er mottatt. I tilfeller der melder er en offentlig instans, har barneverntjenesten også gitt informasjon om hvorvidt det er åpnet undersøkelsessak, jf. bvl. § 6-7a. Revisjonen vurderer imidlertid at barneverntjenesten bør sikre at tilbakemeldingen gis skriftlig slik som rutinehåndboken angir. Dersom tilbakemeldingen gis over telefon, i møte eller lignende bør det dokumenteres når meldingen ble gitt, hvem som fikk tilbakemeldingen og hva det eventuelt ble opplyst om.

²⁹ Regjeringen, *Endringer i barnevernloven fra 1.juli*, hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-barnevernloven-fra-1.-juli/id2606170/>

6.4 Konklusjon

Etter revisjonens vurdering viser vår gjennomgang at barneverntjenesten i all hovedsak har en tilfredsstillende behandling av meldinger. Vi har ikke funnet eksempler på alvorlige meldinger som har blitt henlagt uten videre undersøkelse, og revisjonen vurderer som følge av dette at barneverntjenesten har lav terskel for å sende meldinger videre til undersøkelse for å sikre at barn og unge som har behov for hjelp fanges opp på et tidlig tidspunkt.

Revisjonen vurderer imidlertid at barneverntjenesten har forbedringspotensial knyttet til den mer formelle delen av saksbehandlingen. Dette gjelder særlig med hensyn til gjennomgang/konklusjon av bekymringsmeldinger der det fremstår av sakens dokumentasjon at det kun er én saksbehandler som har vært involvert i beslutningen om å henlegge meldingen. Videre bør barneverntjenesten sikre at alle meldere får skriftlig tilbakemelding som angitt i rutinehåndboken for Midt-Agder barneverntjeneste.

7 UNDERSØKELSER I BARNEVERNET

I dette kapitlet vil vi se nærmere på problemstilling 3:

Har barneverntjenesten en tilfredsstillende gjennomføring av undersøkelser?

Bekymringsmeldinger som ikke henlegges skal undersøkes nærmere av barneverntjenesten. Hensikten med undersøkelsen er å kartlegge barnets hjelpe- og omsorgsbehov og den skal gi barneverntjenesten grunnlag for å vurdere om det er behov for tiltak etter barnevernloven.

I kapittel 5 viste vi utviklingen i undersøkelsessaker i Vennesla kommune i perioden 2013-2018. Gjennomgangen viste at det har vært et varierende antall undersøkelsessaker i perioden, noe som har sammenheng med antall bekymringsmeldinger som konkluderte med undersøkelse. Etter endt undersøkelse kan barneverntjenesten henlegge saken eller fatte vedtak om hjelpetiltak eller omsorgstiltak. Det fremgår av statistikken at en relativt stor andel av undersøkelsene avsluttes uten videre oppfølging og hjelp fra barnevernet.

I dette kapitlet ser vi nærmere på gjennomføringen og saksbehandlingen av utvalgte undersøkelsessaker som konkluderte med henleggelse i perioden 2015-2018. Vi vil først belyse hva som er bakgrunnen for at barneverntjenesten henlegger sakene, deretter vil vi se nærmere på om undersøkelsene har blitt gjennomført i henhold til lovkrav og barneverntjenestens egne rutiner. Det er viktig å påpeke at undersøkelser etter barnevernloven skal gjennomføres så skånsomt som mulig og den skal ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig, jf. bvl § 4.3 annet ledd. Dette innebærer at undersøkelsene revisjonen har gjennomgått er av ulikt omfang – enkelte undersøkelser har vært svært omfattende, mens andre undersøkelser har vært enklere.

7.1 Eksempler på henlagte undersøkelser

Revisjonen har gjennomgått 50 undersøkelsessaker for barn og unge i Vennesla kommune i perioden 2015-2018. 20 av sakene er fra 2018. Vi har valgt å fordele undersøkelsene på ulike kategorier³⁰ for å beskrive hva som er bakgrunnen for at barneverntjenesten har henlagt saken. For å sikre barnas/familiens anonymitet har vi gitt generelle eksempler og foretatt omskrivninger der det har vært behov for det. I de påfølgende avsnittene vil vi gjøre nærmere rede for tabell 7.

Henlagte undersøkelser 2015-2018

Årsak	Antall
1 Undersøkelsen fører til oppklaring av meldt bekymring	24
2 Oppfølgingsbehovet blir ivaretatt av en annen instans	16
3 Foresatte/barn ønsker ikke tiltak eller videre oppfølging	7
4 Flytting/bosatt i annen kommune	3

Tabell 7: Henlagte undersøkelser Vennesla kommune

³⁰ Revisjonen bemerker at de valgte kategoriene er utarbeidet av revisjonen og er ikke kategorier som barneverntjenesten selv operer med ved henleggelse. Kategoriene er valgt for å kunne gi en best mulig beskrivelse av hvorfor barneverntjenesten har henlagt undersøkelsen.

Undersøkelsen fører til oppklaring av meldt bekymring

Revisjonen har valgt å plassere **24** saker i kategorien hvor undersøkelsen henlegges fordi den fremsatte bekymringen oppklares i løpet av undersøkelsesperioden. Barneverntjenesten viser gjennom sin undersøkelse at omsorgen for barnet er god nok og at familien ikke vurderes å være i behov av videre oppfølging eller tiltak fra barneverntjenesten. Følgende eksempel illustrerer saker plassert i denne kategorien:

Barneverntjenesten mottok en bekymringsmelding fra en instans i kommunen. Melder var bekymret for familiens økonomiske situasjon og hvordan dette preget hjemmet. Foreldrene var sykmeldt og familien hadde ikke midler til de mest nødvendige utgiftene, og hadde som følge av dette søkt om sosial nødhjelp. På bakgrunn av meldingen og barneverntjenestens kjennskap til familien fra tidligere, ble det besluttet å iverksette undersøkelse for å kartlegge barnas omsorgssituasjon og familiens behov for hjelp. I undersøkelsesperioden hadde barnevernet samtaler med foreldrene, det ble foretatt hjemmebesøk og det ble innhentet informasjon fra relevante instanser. Etter endt undersøkelse vurderte barneverntjenesten at det ikke var grunnlag for å iverksette tiltak i familien da de ikke hadde bekymringer knyttet til barnas omsorgssituasjon. Meldingen omhandlet familiens økonomiske situasjon, og ved undersøkelsens slutt var disse forholdene i bedring gjennom et tettere samarbeid med NAV.

Oppfølgingsbehovet blir ivaretatt av en annen instans

I noen tilfeller viser undersøkelsen at barnet/familien har behov for oppfølging og hjelp, men at dette oppfølgingsbehovet best kan ivaretas av andre instanser. Dette kan være fordi barneverntjenesten ikke har passende tiltak eller tilstrekkelig kompetanse til å gi den hjelpen som barnet/familien har behov for. Revisjonen har valgt å plassere **16** saker i denne kategorien. Nedenfor gis det et eksempel på dette:

Barneverntjenesten mottok en søknad om hjelp fra en familie. Foreldrene var bekymret for deres barns psykiske helse og atferd/kriminalitet. Når barneverntjenesten mottar en søknad om tiltak, er de pliktig å opprette undersøkelse. Gjennom undersøkelsesperioden hadde barneverntjenesten flere samtaler med barnet alene, og også sammen med foreldrene. Det fremkommer av undersøkelsen at barneverntjenesten ikke var bekymret for barnets omsorgssituasjon, men det ble vurdert at barnet/familien hadde et oppfølgingsbehov. Oppfølgingsbehovet ville imidlertid bli best ivaretatt av andre instanser, og det ble som følge av dette etablert kontakt med relevante instanser i kommunen.

Foreldrene/barnet ønsker ikke tiltak eller videre oppfølging

Hjelpetiltak fra barnevernet er hovedsakelig frivillig og etableres som et samarbeid mellom familien og den lokale barneverntjenesten. Formålet med hjelpetiltakene er å skape en positiv forandring hos barnet og/eller familien. Gjennomgang av saksmapper viser imidlertid at det er familier i Vennesla kommune som ikke ønsker hjelp eller oppfølging fra barnevernet. Bakgrunnen for dette kan være at familien ikke deler barnevernets bekymring eller at de ikke ønsker involvering i sin familie. I disse tilfellene ser barneverntjenesten at barnet/familien kunne hatt behov for videre hjelp og oppfølging, men at saken ikke er så alvorlig at den oppfyller vilkårene for omsorgsovertagelse.

I enkelte tilfeller henlegger barneverntjenesten saken med bekymring. Dette innebærer at familien takker nei til videre oppfølging og at dette er imot barneverntjenestens anbefaling. I slike tilfeller kan barneverntjenesten på eget initiativ gjenåpne saken etter seks måneder uten at det har kommet inn ny bekymringsmelding på barnet³¹. Revisjonen har ikke sett eksempler på saker hvor Midt-Agder barneverntjeneste har gjenåpnet saken på eget initiativ. Barnevernleder forteller at dette hender, men som oftest kommer det inn nye bekymringsmeldinger fra andre instanser før det har gått seks måneder.

Mappegjennomgangen viser at **7** saker har blitt henlagt på denne bakgrunn. Eksempelet nedenfor illustrerer dette:

Barnevernet mottok en bekymringsmelding fra en annen barneverntjeneste vedrørende en familie som nylig hadde flyttet til kommunen. Familien hadde hatt oppfølging fra barnevernet i flere år, og det ble vurdert at de var i behov av videre hjelp og oppfølging. Bekymringene knyttet seg blant annet til rus, psykisk helse og tidligere vold i hjemmet. Midt-Agder barneverntjeneste besluttet som følge av dette å opprette undersøkelse. I undersøkelsesperioden var det samtaler med foreldre og barn, og det ble gjennomført hjemmebesøk. I tillegg ble det hentet inn informasjon fra andre relevante instanser og dokumentasjon fra barneverntjenesten i tidligere bostedskommune. Gjennom undersøkelsen fant barnevernet flere risikofaktorer i hjemmet og det ble vurdert at det var behov for hjelpetiltak. Familien ble tilbudt råd og veiledning, men foreldrene takket nei til dette da de ikke opplevde at de hadde behov for hjelp. Det ble fra barnevernets side presisert at de anbefalte tiltak og at saken ble henlagt med bekymring.

Flytting

Revisjonen velger å plassere **3** saker i kategorien hvor undersøkelser henlegges på grunn av flytting. En undersøkelsessak skal vanligvis gjennomføres i løpet av tre måneder, og det er mye som kan skje i løpet av disse månedene. I noen tilfeller velger familier å flytte i denne perioden; det kan dreie seg om ordinær flytting hvor familien informerer barneverntjenesten om flyttingen, mens det i andre tilfeller flyttes uten at barneverntjenesten får beskjed om dette. Midt-Agder barneverntjeneste har som praksis å oversende bekymringen til ny bostedskommune dersom denne er kjent. Nedenfor gis det et eksempel på en slik sak:

Barneverntjenesten mottok en bekymringsmelding fra politiet om at det var blitt iverksatt etterforskning mot en forelder i kommunen. Barneverntjenesten hadde allerede kjennskap til familien: Ved tidligere undersøkelse hadde familien blitt tilbudt hjelpetiltak, men takket nei til dette. Da det på nytt kom inn en bekymringsmelding, opplyste mor at familien skulle flytte. Barneverntjenesten oversendte derfor bekymringsmelding til ny bostedskommune. Den nye barneverntjenesten brukte lang tid på å komme i posisjon ovenfor familien, men etter hvert ble det iverksatt hjelpetiltak. Etter kort tid valgte familien å flytte tilbake til Vennesla, og hjelpetiltaket ble videreført i Vennesla kommune. Tiltaket opphørte etter noe tid da mor ikke lenger ønsket videre hjelp og oppfølging fra barnevernet.

³¹ Bufdir, *Sakbehandlingsrundskrivet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#97>

På bakgrunn av bekymringsmeldingen fra politiet og tidligere kjennskap til familien, ble det besluttet å opprette undersøkelse for å kartlegge barnets omsorgssituasjon. I løpet av undersøkelsesperioden fremkom det at mormor hadde overtatt omsorgen for barnet, og familien skulle flytte til en annen kommune. Barneverntjenesten vurderte som følge av dette at det ikke ville være hensiktsmessig å tilby hjelpetiltak, og eventuelt hjelpebehov ville bli vurdert av ny bostedskommune.

7.2 Saksbehandling av henlagte undersøkelser

I forbindelse med mappegjennomgangen har vi i tillegg til å undersøke på bakgrunnen for at undersøkelsessaker ble besluttet henlagt, også valgt å se nærmere på saksbehandlingen av undersøkelsene. Både i lovverket og i kommunens rutinehåndbok er det en rekke forhold som skal oppfylles i behandlingen av undersøkelser.

I kapittel 6 redegjorde vi for saksbehandlingen av henlagte bekymringsmeldinger. Da en undersøkelsessak først starter med meldingsavklaring, henviser vi til kap 6.2 da disse forholdene også gjør seg gjeldende for meldinger som går videre til undersøkelse i barneverntjenesten.

Undersøkelsesplan

Når barneverntjenesten velger å opprette en undersøkelse, bør det utarbeides en undersøkelsesplan³². Undersøkelsesplanen er ikke lovpålagt, men den er en del av barneverntjenestens interne rutiner og i rutinehåndboken fra departementet blir det anbefalt å utarbeide en plan for undersøkelsen. Planen skal bidra til at frister overholdes og sikre fremdrift i saken, samtidig som den også er et viktig dokument for foresatte og aktuelle samarbeidspartnere. Revisjonens gjennomgang viser at det ikke er utarbeidet undersøkelsesplan i alle sakene. Vi vil imidlertid presisere at det ser ut som det har vært en positiv utvikling på dette området da det i stor grad foreligger en slik plan for undersøkelsessakene som er gjennomgått fra 2018.

Samtykke

Alle som jobber i offentlige virksomheter er underlagt generell taushetsplikt, jf. fvl. § 13, i tillegg har barnevernet en strengere taushetsplikt etter barnevernloven § 6-7. Barn og foreldre kan gi samtykke til fritak fra taushetsplikten. Dette innebærer at ansatte i barnevernet kan dele opplysninger med de instanser som barnet/familien har samtykket til. Dette kan være viktig i en undersøkelsessak da barneverntjenesten kan ha behov for å hente inn opplysninger fra instanser som er i kontakt med barnet/familien³³. Det fremgår av rutinehåndboken for Midt-Agder barneverntjeneste at de skal forsøke å få skriftlig informert samtykke i alle saker.

Revisjonens gjennomgang viser at det ikke foreligger samtykke i alle sakene. Barnevernleder forteller at de er opptatt av å hente inn samtykke fra barn/foresatte og hun opplever ikke at de har utfordringer med å få inn et slikt samtykke.

³²Bufdir, *saksbehandlingsrundskrivet*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/#97>

³³ Dersom det ikke gis samtykke kan barneverntjenesten hente inn opplysninger når vilkårene i barnevernloven § 6-4 annet og tredje ledd er oppfylt.

Innhenting av informasjon

I løpet av undersøkelsesperioden har barneverntjenesten behov for å hente inn informasjon fra familien og eventuelt fra andre som kjenner barnet/familien. Hvor mange samtaler, hjemmebesøk og informasjon som innhentes fra andre instanser vil avhenge av den enkelte undersøkelsen. Undersøkelser etter barnevernloven skal gjennomføres så skånsomt som mulig, og den skal ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig, jf. bvl § 4-3 annet ledd. For å sikre en forsvarlig saksbehandling av undersøkelsen må barneverntjenesten likevel sørge for at saken er tilstrekkelig belyst før de kan konkludere.

Da de gjennomgåtte sakene varierer i omfang, er det vanskelig å si noe generelt om dette punktet. Revisjonen opplever imidlertid at barneverntjenesten i stor grad innhenter den informasjonen som trengs for å konkludere på undersøkelsen; de snakker med familien, barnet og andre som kjenner til familien, i tillegg til at det foretas observasjoner både i hjemmet og andre steder. Revisjonen vil likevel påpeke at i enkelte saker har ikke dette blitt dokumentert i tilstrekkelig grad. I flere saker ser vi av slutt rapporten for undersøkelsen at det er foretatt samtaler eller gjennomført hjemmebesøk/observasjoner som ikke er dokumentert i barnets journal. Dette innebærer at vi i ettertid ikke kan vite hvem som har deltatt i samtaler/hjemmebesøkene eller når dette har blitt gjennomført.

Vurderinger/midtveisevaluering

Det er viktig at barneverntjenesten dokumenterer sine vurderinger, jf. bvl. § 1-4. Dette skal gjøres løpende gjennom undersøkelsen, og ifølge Midt-Agder barneverntjeneste sin rutinehåndbok skal det avholdes midtveisevaluering i undersøkelsessaker. I midtveisevalueringen gjennomgås saken, det gjøres rede for barneverntjenestens foreløpige vurderinger og veien videre drøftes. I et mindretall av sakene er det dokumentert at det er avholdt midtveisevaluering og hvilke vurderinger som er gjort i denne forbindelse. Barnevernleder informerer imidlertid om at det gjennomføres midtveisevaluering i alle undersøkelsessaker.

Revisjonens gjennomgang viser videre at det er ulikt hvordan vurderinger som blir tatt underveis i saken blir dokumentert. I flere saker blir underveivurderinger dokumentert i barnets journal; dette kan for eksempel være vurderinger som er foretatt etter samtale eller hjemmebesøk eller egne journalnotat med beskrivelser av barneverntjenestens vurderinger så langt. I andre saker revisjonen har gjennomgått er det derimot lite tydelige spor av hvilke vurderinger barneverntjenesten har gjort seg underveis - og barneverntjenestens vurderinger av saken fremkommer først i sluttrapporten. Revisjonen synes imidlertid at det har vært en positiv utvikling fra 2015 – 2018 når det gjelder dokumentasjon av barneverntjenestens vurderinger.

Sluttrapport

Det fremgår av barneverntjenestens rutinehåndbok at undersøkelsen skal avsluttes med en sluttrapport. Det er ikke spesifisert hva sluttrapporten skal inneholde, men etter revisjonens forståelse er dette en oppsummering av barneverntjenestens arbeid med undersøkelsen. Sluttrapporten er ikke lovpålagt.

Revisjonens gjennomgang viser at det ikke foreligger sluttrapport fra alle sakene som vi har gått gjennom i perioden 2015-2018. Vi vil imidlertid påpeke at for de 20 sakene som er gjennomgått fra 2018, foreligger det sluttrapport i 19 av disse.

Når det gjelder innholdet i sluttrapportene vil disse naturligvis variere da de gjennomgåtte sakene er av ulikt omfang. Noen sluttrapporter er svært omfattende da det har vært mye kontakt i undersøkelsesperioden og det er innhentet mye informasjon, mens andre sluttrapporter er enklere. Sluttrapportene inneholder i all hovedsak det de skal; det vil si hva som var bakgrunnen for at det ble opprettet undersøkelse, hva som fremkommer i undersøkelsesperioden og hva som er barneverntjenestens vurdering og konklusjon i saken.

Vedtak

I tillegg til sluttrapporten som nevnt i avsnittet over, skal barneverntjenestens arbeid med undersøkelsen dokumenteres i et enkeltvedtak. Dette gjelder uavhengig av undersøkelsens konklusjon; både i de tilfeller der det iverksettes tiltak og der barneverntjenesten av ulike grunner henlegger saken, jf. bvl. § 4-3 sjette ledd.

Vår gjennomgang viser at barneverntjenesten ikke har fattet vedtak om henleggelse i alle undersøkelser. Revisjonen må imidlertid påpeke at dette først ble tatt inn i loven i juli -18. Det fremgår av forarbeidene at dette var en presisering av gjeldende rett, men at det ikke hadde vært tydelig nok ovenfor barneverntjenester og fylkesmenn hvorvidt henleggelse av en undersøkelse var å regne som et enkeltvedtak. Barnevernleder forteller at de begynte å fatte vedtak om henleggelse av undersøkelser da de ble opplyst om dette i 2018. Revisjonens gjennomgang viser at det foreligger enkeltvedtak i alle saker som er avsluttet etter 1.juli 2018.

Forvaltningsloven stiller krav til utforming og innholdet i et enkeltvedtak, i tillegg til at barnevernloven § 6-3a stiller spesielle krav til begrunnelsen i vedtak fra kommunale barneverntjenester. Revisjonen har gjennomgått vedtakene som foreligger fra 2018, og gjennomgangen viser at vedtakene i all hovedsak viser til reglene vedtaket bygger på, faktiske forhold i saken, barnets stemme og hva som er barneverntjenestens vurdering og konklusjon. I tillegg gis det opplysninger om klageadgang, klagefrist, klageinstans og nærmere fremgangsmåte ved klage, samt om retten til å se sakens dokumenter, jf. fvl. §§ 18 og 19.

Tidsfrister

Det fremgår av barnevernloven at undersøkelsen skal gjennomføres snarest og senest innen tre måneder. I enkelte tilfeller kan fristen utvides til seks måneder, jf. bvl. § 6-9 første ledd. Alle sakene som revisjonene har gjennomgått har blitt undersøkt innen tidsfrist.

Revisjonen ser likevel at det i enkelte saker har gått relativt lang tid fra barneverntjenesten har besluttet å opprette undersøkelsessak, til undersøkelsen faktisk kommer i gang. Vi har sett eksempler på saker der det har tatt langt over en måned fra meldingen ble konkludert til barneverntjenesten har første møte med familien. Barneverntjenesten har selv problematisert dette i årsmeldingen for 2018; her fremgår det at utfordringer knyttet til bemanningssituasjonen har ført til at noen familier har måtte vente lengre på å få en saksbehandler enn det som er ønskelig. Barnevernleder opplyser til revisjonen at det alltid foretas en konkret vurdering av hvorvidt saken er akutt og om barneverntjenesten må komme i gang med undersøkelsen med en gang. Siden barnevernet hele tiden har mange undersøkelsessaker som er pågående, vil noen saker måtte prioriteres før andre slik ressursituasjonen er i dag.

Tilbakemelding til melder

Etter endt undersøkelse skal barneverntjenesten gi offentlig melder ny tilbakemelding. Tilbakemeldingen skal inneholde opplysninger om saken er henlagt eller om barneverntjenesten følger videre opp, jf. § 6-7a tredje ledd.

Revisjonens gjennomgang av henlagte undersøkelser viser at det i flere saker ikke er dokumentert at det er gitt tilbakemelding til offentlig melder etter at undersøkelsen er avsluttet. Barnevernleder forteller at de i forbindelse med et kommende tilsyn fra fylkesmannen har blitt gjort oppmerksomme på dette, og at de nå har fokus på at det skal gis en slik tilbakemelding. Videre opplyser barnevernleder om at de har et godt samarbeid med andre instanser i kommunen, og de får tilbakemelding om at det er lav terskel for å ta kontakt med barnevernet – både i konkrete saker, men også generelt. Som følge av dette tror ikke barnevernleder at det er noen offentlige meldere som føler seg usikre fordi barneverntjenesten ikke har gitt tilbakemelding om undersøkelsens utfall, men presiserer likevel at det skal foreligge en slik tilbakemelding fra barneverntjenestens side.

7.3 Revisjonens oppsummering og vurdering

Agder Kommunerevisjon IKS har i dette kapitlet gjennomgått undersøkelser for Vennesla kommune som ble besluttet henlagt i perioden 2015-2018. Hensikten med gjennomgangen var å undersøke om Midt-Agder barneverntjeneste har en tilfredsstillende behandling av undersøkelsessaker.

Den kommunale barneverntjenesten plikter å opprette undersøkelse dersom det ved meldingsavklaring er rimelig grunn til å anta at barnet kan ha behov for et tiltak etter barnevernloven, jf. bvl. § 4-3 første ledd. Hensikten med undersøkelsen er å innhente tilstrekkelig informasjon til at barnevernet kan vurdere om vilkårene for å sette inn tiltak er til stede. Etter endt undersøkelse kan barneverntjenesten henlegge saken eller fatte vedtak om hjelpetiltak eller omsorgstiltak. Statistikken som ble presentert i kapittel 5 viser at mange undersøkelsessaker blir henlagt uten videre oppfølging og hjelp fra barneverntjenesten. I perioden 2015-2018 ble det samlet sett gjennomført **586** undersøkelser i Vennesla kommune, **338** undersøkelser ble henlagt i samme periode.

Bakgrunn for henleggelse av undersøkelser

I kapitlet har revisjonen sett nærmere på hva som er bakgrunnen for at undersøkelser blir henlagt av barnevernet.

- Flest undersøkelsessaker henlegges uten at det tilbys hjelpetiltak fordi barneverntjenestens undersøkelse viser at barnas omsorgssituasjon fremstår som god nok. Felles for sakene som har blitt plassert i kategorien «undersøkelsen fører til oppklaring av meldt bekymring», er at den innsamlede informasjonen tilsier at det ikke foreligger bekymring ovenfor barnets omsorgssituasjon.
- Gjennomgangen viser imidlertid at en stor andel undersøkelser ble henlagt selv om det ble vurdert at barnet og/eller familien hadde behov for videre hjelp og oppfølging. Dette gjelder for saker der barn/foresatte får dekket sitt oppfølgingsbehovet fra en annen instans, men også der hvor familiene takker nei til hjelpetiltak fra barneverntjenesten.

- Videre ble en mindre andel undersøkelser henlagt som følge av flytting. Det er ikke gitt at barneverntjenesten ville konkludert med henleggelse dersom familiene hadde blitt boende i kommunen og barneverntjenesten hadde fullført sin undersøkelse. Midt-Agder barnevern har i disse tilfellene videresendt bekymringen til ny bostedskommune.

Saksbehandling av undersøkelser

Når barneverntjenesten gjennomfører en undersøkelse, er det en rekke lovkrav og interne rutiner som skal oppfylles. Revisjonen har i kapitlet sett nærmere på ulike forhold ved barneverntjenestens saksbehandling av undersøkelsessaker:

- Ifølge rutinehåndboken for Midt-Agder barneverntjeneste og saksbehandlingsrundskrivet fra departementet fremgår det at det bør lages en plan for undersøkelsen. Revisjonens gjennomgang viser at det ikke foreligger en slik plan i alle de undersøkte sakene, men at det har vært en positiv utvikling i tiden frem mot 2018. For saker fra 2018 foreligger det i stor grad undersøkelsesplan, og dette vurderer revisjonen som positivt.
- I en undersøkelsessak kan det være nødvendig å hente inn opplysninger fra andre instanser som er i kontakt med barnet/familien. Dette skal så langt det er mulig gjøres med samtykke fra de foresatte, evt. av barnet selv³⁴. Det fremgår også av barneverntjenestens rutinehåndbok at de skal forsøke å innhente skriftlig samtykke i alle saker. Revisjonens gjennomgang viser at dette ikke foreligger i alle de gjennomgåtte sakene. Dette betyr ikke nødvendigvis at familien ikke har samtykket da samtykke også kan gis muntlig. Barnevernleder opplyser om at de ikke har utfordringer med å få samtykke fra foresatte/barn, og revisjonen vurderer at barneverntjenesten i større grad må sikre at samtykke er dokumentert i den enkelte sak.
- Barneverntjenestens dokumentasjonsplikt følger av forsvarlighetskravet i barnevernloven § 1-4. Forsvarlighetskravet innebærer blant annet at barneverntjenesten til enhver tid skal dokumentere opplysninger og vurderinger som er relevante for saken. Dokumentasjon av opplysninger og faglige vurderinger har også betydning for kommunens egenkontroll og i forbindelse med etterprøving, tilsyn og kontroll med kommunens oppfyllelse av lovpålagte oppgaver. Videre er dette også viktig for at sakens parter skal kunne gå tilbake for å se hva som er skrevet om dem.

Revisjonens gjennomgang av undersøkelser viser at barneverntjenesten i stor grad innhenter nødvendige opplysninger fra familie, barn og andre instanser som har kjennskap til barnet/familien, i tillegg til å foreta hjemmebesøk og observasjoner. Det fremgår imidlertid at disse opplysningene ikke alltid blir dokumentert i tilstrekkelig grad. I flere tilfeller har revisjonen sett at det i sluttrapporten blir opplyst om samtaler eller hjemmebesøk som ikke fremgår av barnets journal. Dette medfører at man i ettertid ikke kan vite hvem som har deltatt i samtale/hjemmebesøkene eller når disse fant sted. Revisjonen vurderer at barneverntjenesten bør sikre at relevante opplysninger blir løpende dokumentert i den enkelte sak.

³⁴ Dersom det ikke gis samtykke kan barneverntjenesten hente inn opplysninger når vilkårene i barnevernloven § 6-4 annet og tredje ledd er oppfylt.

Videre viser revisjonens gjennomgang at barneverntjenesten i varierende grad dokumenterer sine vurderinger. I noen saker er barneverntjenestens vurderinger svært godt dokumentert underveis i saken, mens i andre saker fremkommer barneverntjenesten sine vurderinger først når saken avsluttes. Ifølge barneverntjenesten sin rutinehåndbok skal det gjennomføres en midtveis evaluering i alle undersøkelsessaker. Gjennomgangen av saksmapper viser at det er ulikt hvorvidt det er dokumentert at det er avholdt en slik evaluering, og eventuelt hvilke vurderinger som er gjort i denne forbindelse. Barnevernleder opplyser om at det blir tatt løpende vurderinger i alle saker og at det også gjennomføres midtveisevaluering i alle pågående undersøkelsessaker. Revisjonen mener at Midt-Agder barneverntjeneste bør sikre at løpende vurderinger i tilstrekkelig grad blir dokumentert i den enkelte sak. Vi vil imidlertid påpeke at det synes å være en positiv utvikling i årene fra 2015 - 2018 når det gjelder dokumentasjon av barneverntjenestens vurderinger.

- Undersøkelsen skal avsluttes med en sluttrapport, jf. rutinehåndbok for Midt-Agder barneverntjeneste. Revisjonens gjennomgang viser at det ikke foreligger sluttrapport i alle undersøkelsessaker, men også her har det vært en positiv utvikling i perioden. For nesten alle saker som ble avsluttet i 2018 foreligger det en slik sluttrapport. Sluttrapportene varierer i omfang, noe som synes å være naturlig da de gjennomgatte undersøkelsessakene har vært svært ulike.
- I tillegg til å lage sluttrapport, skal barneverntjenesten etter barnevernloven fatte vedtak ved endt undersøkelse. Dette gjelder også hvis undersøkelsen konkluderer med henleggelse, jf. bvl. 4-3 sjette ledd. Denne bestemmelsen ble tatt inn i loven i juli 2018, men det fremgår av forarbeidende at dette var en presisering av gjeldende rett³⁵ – men at det ikke hadde vært tydelig nok ovenfor barneverntjenester og fylkesmenn at henleggelse av en undersøkelse var å regne som et enkeltvedtak. Barnevernleder forteller at de ikke var kjent med at det skulle fattes vedtak ved henleggelse før i 2018, og Fylkesmannen i Agder bekrefter også at dette var ukjent for dem inntil det kom en presisering fra departementet. Revisjonen har derfor lagt til grunn at det skal foreligge enkeltvedtak for henlagte undersøkelser fra det tidspunktet da bestemmelsen ble tatt inn i loven. Gjennomgang viser at det foreligger vedtak i alle undersøkelsessaker etter 1.juli 2018, og dette anses som tilfredsstillende.
- Ifølge barnevernloven § 6-9 første ledd skal en undersøkelse gjennomføres snarest og senest innen tre måneder. Ved særlige tilfeller kan fristen utvides til seks måneder. Fristen for undersøkelsen begynner å løpe i det meldingen er gjennomgått og det er besluttet at den skal følges opp med en undersøkelse. Revisjonens gjennomgang av utvalgte undersøkelsessaker viser at alle saker har blitt gjennomført innenfor lovens frist. Det fremgår imidlertid at det i noen saker tar forholdsvis lang tid fra barneverntjenesten beslutter at det skal opprettes en undersøkelse, til undersøkelsen faktisk kommer i gang. Dette ble tatt opp med barnevernleder og barnevernleder synes å være klar over denne utfordringen. På grunn av ressursituasjonen i Midt-Agder barneverntjeneste vil noen saker måtte prioriteres over andre slik at det i enkelte tilfeller kan ta noe tid før barneverntjenesten får begynt på undersøkelsen. Etter revisjonens vur-

³⁵ Bufdir, *Tolkningsuttalelse – Henleggelse av undersøkelser etter barnevernloven § 4-3*, hentet fra <https://www.bufdir.no/Bibliotek/RettsdataStartPage/Rettsdata/?grid=gBUFDIRz2D2018z2E01z2E08>

dering bør barneverntjenesten sikre at saker undersøkes snarest, slik barnevernloven § 6-9 krever.

- Etter endt undersøkelse skal barneverntjenesten gi offentlig melder tilbakemelding, jf bvl § 6-7a tredje ledd. Vår gjennomgang viser at det i flere saker ikke er dokumentert en slik tilbakemelding. Revisjonen vurderer at barneverntjenesten bør sikre at alle offentlige meldere får tilbakemelding etter undersøkelsen er avsluttet. Dette er viktig for at den som meldte bekymringen ikke skal oppleve usikkerhet om barneverntjenesten følger familien videre eller ikke. Dersom den som meldte bekymringen tror at barneverntjenesten fortsatt følger familien, *kan* dette føre til at de ikke melder på nytt dersom de fortsatt har bekymring.

7.4 Konklusjon

Revisjonens gjennomgang viser at det er ulike grunner til at undersøkelsessaker henlegges uten videre hjelp og oppfølging fra barneverntjenesten. Mange saker blir henlagt som følge av at barneverntjenesten vurderer at barnet/familien ikke har behov for tiltak fra barnevernet, men også en stor andel undersøkelser henlegges som følge av at barnet/familien får hjelp fra andre instanser, fordi barn/foresatte ikke ønsker hjelp fra barnevernet eller fordi familien flytter.

Gjennomgangen viser videre at barneverntjenestens arbeid med undersøkelser har avveket fra lovverk og interne rutiner ved flere tilfeller. Agder Kommunerevisjon IKS konkluderer derfor med at det er forbedringspotensial for barneverntjenestens saksbehandling av undersøkelser. Dette knytter seg særlig til dokumentasjon av samtykke, dokumentasjon av innhentede opplysninger og barneverntjenestens egne vurderinger, oppstartstidspunktet for undersøkelsen og tilbakemelding til melder etter at undersøkelsen er avsluttet.

Revisjonen vil imidlertid bemerke at det synes å ha vært en positiv utvikling i behandlingen av undersøkelsessaker fra 2015 og frem til de seneste sakene vi har undersøkt i 2018.

8 INTERNKONTROLL

I dette kapitlet ser vi nærmere på problemstilling 4:

Er det etablert tilstrekkelig internkontroll i barneverntjenesten?

I barnevernlovens § 2-1 annet ledd, fremgår det at kommunene skal ha en internkontroll for å sikre at oppgavene utøves i samsvar med loven. Omfang og utforming av internkontrollen tilpasses den enkelte barneverntjeneste. Midt-Agder barneverntjeneste har utarbeidet ei rutinehåndbok som skal ivareta internkontrollen. I avtalen som regulerer samarbeidet om barneverntjenesten er det i tillegg gitt føringer for hvordan barneverntjenesten skal rapportere på sitt arbeid til de tre kommunene. Det fremgår også av samarbeidsavtalen at «administrative forhold for øvrig» delegeres til rådmannen i vertskommunen, dette innebærer at det er Vennesla kommune som har det overordnede ansvaret for å sikre internkontrollen for barnevernssamarbeidet.

Rutinehåndbok for Midt-Agder barneverntjeneste

I rutinehåndboken for Midt-Agder barneverntjeneste er det blant annet beskrevet hvordan barneverntjenesten er organisert, hva som er barneverntjenesten overordnede mål og verdigrunnlag samt hvordan ansvar og myndighet er fordelt. Videre består håndboken av en rekke rutiner for ansatte og barnevernleder, samt saksbehandlingsrutiner for de ulike delene i en barnevernssak. Rutinehåndboken er lagt inn i saksbehandlingssystemet *Familia* og er derfor enkelt tilgjengelig for alle ansatte. Barnevernleder opplyser om at de nå arbeider med å oppdatere rutinehåndboken.

Avvik/merknad

Rapportering og behandling av avvik er viktige elementer ved barnevernets internkontroll. Avviksrapporteringen er avgjørende for at kommunen og ledelsen med sikkerhet skal vite at rutineene følges. Dersom rapporteringen skal ha en funksjon, må også de meldte avvikene følges opp; ledelsen må forsøke å finne årsaken til avviket og vurdere om det er nødvendig å sette inn korrigerende tiltak³⁶.

Av rutinehåndboken fremgår det at alle ansatte har plikt til å rapportere alle avvik fra myndighetskrav og interne kvalitetskrav. Det fremgår følgende om rapportering av avvik:

Ved avvik skal:

- *Ansatte som oppdager avvik/merknad skal rapportere dette ved bruk av skjema avvik og merknadsmelding*
- *Legges i hylla til leder*
- *Leder vurderer og iverksetter tiltak for å lukke og forhindre nye avvik*
- *Avvik legges frem for enhetsleder som legger det frem for kommunalsjef*
- *Avvik presenteres for barneverntjenesten i avdelingsmøte*
- *Det skal også rapporteres på avvik i månedsrapporten fra avdelingsleder*

Revisjonen har ikke sett nærmere på eventuelle avvik/merknader som har blitt meldt på skjema til barnevernleder i perioden, men barnevernleder opplyser om at det har blitt rapportert avvik/merknader. Gjennomgangen av saker i de foregående kapitlene

³⁶ Barne- og likestillingsdepartementet, *Internkontroll i barneverntjenesten i kommunene – en veileder*, s.16. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bld/bro/2006/0007/ddd/pdfv/284443-q-1105_ny.pdf

viser at det har forekommet flere avvik fra både fra lovverk og interne rutiner. Barnevernleder synes å være klar over at det har forekommet avvik på visse rutiner, men det har for eksempel ikke kommet inn avvik/merknad på tilbakemelding til melder eller gjennomføring av midtveiseevaluering som revisjonen blant annet har omtalt nærmere i denne rapporten.

Det fremgår videre at barnevernleder skal rapportere på avvik/merknad i månedsrapporten til kommunene. Barnevernleder har utarbeidet månedsrapporter til de tre kommunene siden barnevernssamarbeidet startet opp. Revisjonen har gjennomgått månedsrapportene fra årene 2017-2018, og det er kun opplyst om avvik/merknad i tre av disse rapporteringene.

Barnevernleder forteller at de fra 2019 har tatt i bruk Compilo som internkontrollsystem. Avvik rapporteres nå inn i systemet fremfor på papir, og leder opplever at dette gjør det enklere for de ansatte å melde avvik. Barnevernleder forteller videre at de nå har fokus på avviksrapporteringen og at de ansatte oppmuntres til å melde avvik/merknad.

Månedsrapportering

Det fremgår av avtalen som regulerer barnevernssamarbeidet at det skal utarbeides en felles måneds- og årsrapport for samarbeidet. Barnevernleder utarbeider en månedlig rapport som går til administrasjonen i de tre kommunene i barnevernsamarbeidet. Denne inneholder blant annet informasjon om følgende forhold:

- Meldinger
- Undersøkelser
- Oppfølging hjelpetiltak
- Oppfølging fosterhjem, institusjon og ettervern
- Akutt plasseringer
- Oppfølging fosterhjem
- Saker som forberedes for rettsapparatet

I tillegg er det også et kommentarfelt der barnevernleder informerer om ulike forhold som er aktuelle for den enkelte måneden.

For Evje og Hornnes kommune utarbeider barnevernleder en egen rapport som legges frem som referatsak i kommunestyret. Dette er etter forespørsel fra Evje og Hornnes kommune.

Årsrapport

Det skal lages en felles årsrapport for barnevernssamarbeidet. Det foreligger årsrapporter fra årene 2015-2018. I årsrapportene omtales ulike forhold, blant annet utvikling i saksmengde, bemanningssituasjonen og andre ting som har vært viktige i året som har gått.

Barnevernleder har i tillegg blitt invitert inn i levekårsutvalget i Vennesla kommune for å informere om status i Midt-Agder barneverntjeneste.

8.1 Revisjonens vurdering

Gjennomgangen viser at Midt-Agder barneverntjeneste har etablert en internkontroll i henhold til internkontrollforskriften, jf. bvl § 2-1 annet ledd. Rutinehåndboka beskriver blant annet hvordan barneverntjenesten er organisert, hva som er barneverntjenestens overordnede mål og verdigrunnlag samt hvordan ansvar og myndighet er fordelt. Videre består håndboken av en rekke rutiner for ansatte og barnevernleder, samt saksbehandlingsrutiner for de ulike delene av en barnevernssak.

Gjennomgang av saksmapper viser imidlertid at barneverntjenestens praksis ikke alltid samsvarer med etablerte rutiner og lovverk. Barnevernleder forteller at ansatte i barneverntjenesten tidligere har rapportert avvik til leder, men barnevernleder synes ikke å ha tilstrekkelig kjennskap til flere av de forholdene som vi har avdekket i rapporten. Dette medfører etter revisjonens vurdering at barnevernleder i for liten grad har hatt kjennskap til de avvik som har forekommet. Dette kan igjen ha ført til at det ikke har blitt satt i verk tilstrekkelige tiltak for å sikre at lovkrav og interne rutiner overholdes, og at det heller ikke har blitt rapportert videre til kommunene i barnevernsamarbeidet. Barneverntjenesten har nå fått et elektronisk avvikssystem og leder forteller at de har fokus på at de ansatte skal varsle ved avvik/merknad.

Revisjonen synes det er positivt at barnevernleder utarbeider månedlige rapporter til administrasjonen i de tre kommunene. Dette bidrar til at kommunene får mulighet til å fortsatt holde kontroll med barnevernvernet selv om de inngår i et interkommunalt samarbeid om barneverntjenester.

8.2 Konklusjon

Revisjonens gjennomgang viser at Midt-Agder barneverntjeneste har etablert en internkontroll, men etter revisjonens vurdering må barneverntjenesten jobbe for å sikre at rutiner følges og avvik rapporteres for at denne skal fungere optimalt. Det bemerkes at barneverntjenesten i 2019 har begynt å rapportere avvik elektronisk og at de arbeider med å oppdatere rutinehåndboken.

Agder Kommunerevisjon IKS konkluderer med at det foreligger et forbedringspotensial knyttet til internkontrollen i barneverntjenesten.

9 KONKLUSJON

I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet har Agder Kommunerevisjon IKS undersøkt Midt-Agder barneverntjeneste. Vi har sett nærmere på hvordan barneverntjenesten arbeider med meldinger og undersøkelser i Vennesla kommune, samt sett på internkontrollen for barnevernssamarbeidet. I dette kapitlet besvarer vi rapportens fire problemstillinger.

1) Hvordan har utviklingen i barnevernsaker vært de senere årene?

I rapportens første problemstilling så vi nærmere på utviklingen i barnevernsaker for Vennesla kommune, Midt-Agder barneverntjeneste og landet for øvrig. Gjennomgangen i kapittel 5 viser at det samlet sett har vært en økning i antall mottatte bekymringsmeldinger i Vennesla kommune de senere årene. Dette er i tråd med den samlede utviklingen for Midt-Agder barneverntjeneste og landet for øvrig. Videre viste gjennomgangen at andelen bekymringsmeldinger som har blitt henlagt uten videre undersøkelse, har variert mellom 11% - 33 %. Henleggelsesraten på 33 % representerer ett enkelt år (2014), og dersom man ser på henleggelsene for de øvrige årene er dette sammenlignbart med henleggelsesraten for barnevernssamarbeidet og landsbasis.

Antall undersøkelser som gjennomføres varierer fra år til år og avhenger av hvor mange bekymringsmeldinger som går videre til undersøkelse. Gjennomgangen viser at en relativt stor andel undersøkelsessaker konkluderer med henleggelse uten videre hjelp og oppfølging fra barneverntjenesten. For Vennesla kommune har andelen henlagte undersøkelser variert mellom 48 % - 68 % i årene 2015-2018.

Avslutningsvis i kapitlet så vi nærmere på bemanningssituasjonen for barnevernet i Vennesla kommune og Midt-Agder barneverntjeneste. Det er ikke lenger noen faste saksbehandlere som jobber mot Vennesla, men barnevernleder rapporterer at det er 16,8 årsverk tilknyttet kommunen. Samlet sett har bemanningen i Midt-Agder barneverntjeneste økt med 0,2 årsverk siden barnevernssamarbeidet startet opp. Etterspørselen etter barneverntjenester er ulikt fordelt over landet og norske barneverntjenester er organisert på forskjellige måter. Dersom man sammenligner antall barn pr. saksbehandler ligger Midt-Agder barneverntjeneste noe høyere enn landsgjennomsnittet.

2) Har barneverntjenesten en tilfredsstillende behandling av meldinger om bekymring?

I problemstilling 2 undersøkte vi barneverntjenestens arbeid med meldinger om bekymring. Vi har gjennomgått halvparten (55) av bekymringsmeldingene for Vennesla kommune hvor det ble konkludert med henleggelse i perioden 2015-2018.

Revisjonen har sett nærmere på bakgrunnen for at meldinger har blitt besluttet henlagt uten videre undersøkelse fra barneverntjenesten. Gjennomgangen viser at det er ulike årsaker til at barneverntjenesten henlegger meldinger ved meldingsavklaring, i stor grad skyldes det at barneverntjenesten vurderer at bekymringen ikke gir grunnlag for å åpne undersøkelsessak. Videre henlegges også en del meldinger på grunn av flytting eller at barnet/familien ikke er bosatt i kommunen.

Revisjonen har ikke avdekket at alvorlige meldinger har blitt henlagt, og vurderer som følge av dette at barneverntjenesten har lav terskel for å sende meldinger videre til undersøkelse for å sikre at barn og unge som har behov for hjelp blir fanget opp på et tidlig tidspunkt.

I tillegg til å undersøke bakgrunnen for at meldinger har blitt besluttet henlagt, har vi også sett nærmere på barneverntjenestens saksbehandling av henlagte meldinger. Agder Kommunerevisjon IKS konkluderer med at Midt-Agder barneverntjeneste i all hovedsak har en tilfredsstillende behandling av meldinger om bekymring. Vi vil imidlertid påpeke at det foreligger et forbedringspotensial knyttet til gjennomgang /konklusjon av bekymringsmeldinger der det fremstår av sakens dokumentasjon at det kun er én saksbehandler som har vært involvert i beslutningen om å henlegge meldingen. Videre bør barneverntjenesten sikre at alle meldere får skriftlig tilbakemelding som angitt i rutinehåndboken for Midt-Agder barneverntjeneste.

3) Har barneverntjenesten en tilfredsstillende gjennomføring av undersøkelser?

I rapportens tredje problemstilling så vi nærmere på barneverntjenestens arbeid med undersøkelser. Vi har gjennomgått 50 undersøkelsessaker fra Vennesla kommune i perioden 2015-2018 som konkluderte med henleggelse uten videre oppfølging fra barneverntjenesten.

Revisjonen har undersøkt hva som er bakgrunnen for at saker har blitt henlagt uten videre hjelp eller oppfølging fra barnevernet. Gjennomgangen viser at det er ulike årsaker til at undersøkelsessaker henlegges; en stor andel undersøkelser blir henlagt som følge av at barneverntjenesten vurderer at barnet/familien ikke har behov for tiltak fra barnevernet. Videre har også mange saker blitt henlagt fordi barnet/familien får hjelp fra andre instanser, fordi barn/foresatte ikke ønsker hjelp fra barnevernet eller fordi familien flytter.

Det er en rekke lovkrav og interne rutiner som skal oppfylles ved barnevernets arbeid med undersøkelser. Revisjonens gjennomgang viser at behandlingen av undersøkelsessaker avviker fra lovverk og interne rutiner ved flere tilfeller, og som følge av dette konkluderer vi med at Midt-Agder barneverntjeneste har forbedringspotensial for gjennomføring av undersøkelser. Dette knytter seg særlig til dokumentasjon av samtykke, dokumentasjon av innhentede opplysninger og barneverntjenestens egne vurderinger, oppstartstidspunktet for undersøkelsen og tilbakemelding til melder etter at undersøkelsen er avsluttet. Revisjonen vil imidlertid bemerke at det synes å være en positiv utvikling i behandlingen av undersøkelsessaker fra 2015 og frem til de seneste sakene vi har undersøkt fra 2018.

4) Er det etablert tilstrekkelig internkontroll i barneverntjenesten?

I problemstilling 4 undersøkte vi om Midt-Agder barneverntjeneste har etablert en internkontroll som sikrer at tjenesten samsvarer med lovkravene og vedtatte målsettinger på barnevernområdet.

Revisjonens gjennomgang viser at barneverntjenesten har etablert internkontroll etter internkontrollforskriften, men at denne ikke har blitt fulgt opp i tilstrekkelig grad. Ved

gjennomgang av saksmapper har revisjonen sett at praksis avviker fra rutiner ved flere tilfeller, og barnevernleder synes ikke å være tilstrekkelig informert om dette. Dette innebærer at svikt kan ha forekommet uten at dette har blitt fanget opp av ledelsen og rapportert videre til kommunene i samarbeidet. I 2019 har barneverntjenesten tatt i bruk et elektronisk avvikssystem og leder opplyser om at de nå har høyt fokus på å rapportere avvik/merknader.

Barnevernleder utarbeider månedlige rapporter til administrasjonen i de tre kommunene, og det utarbeides i tillegg en årsrapport for barnevernssamarbeidet. Dette bidrar etter revisjonens vurdering til at kommunen har mulighet til å holde tilstrekkelig kontroll med det som skjer på barnevernfeltet selv om de inngår i et interkommunalt samarbeid om barneverntjenester.

Agder Kommunerevisjon IKS konkluderer med at barneverntjenesten har etablert en internkontroll, men det bør arbeides for at avvik/merknader i større grad rapporteres for å sikre at tjenestene er i samsvar med lovverk og interne rutiner.

10 ANBEFALINGER

På bakgrunn av de funn som fremgår av rapporten vil revisjonen gi følgende anbefalinger for Midt-Agder barneverntjenestes videre arbeid med meldinger, undersøkelser og internkontroll.

- Revisjonen anbefaler at Midt-Agder barneverntjeneste utarbeider et system for konklusjon av meldinger som viser at saken har blitt drøftet og konkludert av mer enn en person. Dette vil bidra til å sikre en forsvarlig saksbehandling av mottatte meldinger, jf. bvl. § 1-4.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten sikrer at samtykke er dokumentert i den enkelte sak, jf. forvaltningsloven § 13a nr.1.
- Revisjonen anbefaler at Midt-Agder barneverntjeneste i større grad sikrer at det gis skriftlig tilbakemelding til melder. Dette gjelder både når barnevernet mottar melding om bekymring, men også etter at en eventuell undersøkelse har blitt gjennomført, jf. bvl. § 6-7a.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten retter fokus mot at undersøkelsessaker skal starte opp på et tidligst mulig tidspunkt, jf. bvl. § 6-9.
- Revisjonen anbefaler at barneverntjenesten sikrer at faktiske opplysninger og barneverntjenestens vurderinger blir dokumentert i tilstrekkelig grad i den enkelte barnevernssak, jf. bvl. §1-4.
- Revisjonen anbefaler kommunen å rette økt fokus på internkontroll for å sikre at barneverntjenesten oppfyller lovkrav og interne rutiner. Avviksrapportering er en viktig del av internkontrollen, og det anbefales at avvik/merknader i større grad rapporteres for at feil og mangler kan fanges opp, jf. bvl. § 2-1.

11 HØRINGSUTTALELSE

Rapporten har blitt sendt på høring til Vennesla kommune. Revisjonen mottok høringssvaret 03.09.2019:

Enhet for barn og familie

Høringsuttalelse
Agder Kommunerevisjon

Agder Kommunerevisjon har fremlagt et utkast til forvaltningsrevisjon på barneverntjenesten august 2019.

I rapporten påpeker revisjonen forhold som de anbefaler barneverntjenesten å arbeide videre med.

Revisjonen anbefaler barneverntjenesten å utarbeide et system for konklusjon av meldinger som viser til at saken er saksbehandlet av mer enn en person. Midt Agder barneverntjeneste har tolket Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets beskrivelse av krav og forventning til operativ ledelse i barnevernet, dit hen at meldingsgjennomgang, avklaring skjer regelmessig etter fastlagte prosedyrer av tilstrekkelig personell. Det har ikke blitt tolket dit hen at det skal være flere saksbehandlere med i den prosessen. Barnevernleder er ofte med på drøftinger av meldinger som det råder usikkerhet rundt. Det er daglig dialog med mottaksansvarlig og barnevernleder. Vi ser at det bør fremkomme ved dokumentasjon i meldingsavklaring, der saker har vært drøftet med barnevernleder eller andre saksbehandlere.

Vedrørende tilbakemelding til melder er barneverntjenesten klar over at det skal skriftlig gjøres. Det har blitt fokusert på via tilsynet som Fylkesmannen parallelt har utført knyttet til samme tema, og som har ført til at det er satt ekstra fokus på dokumentasjonen. Det foreligger samtykke, men at hvert samtykke er ikke er journalført er noe vi vil fokusere på fremover. Det er i tillegg ført inn i vårt rapporteringssystem. Hver saksbehandler leverer hvert kvartal rapport til barnevernleder på blant annet gjennomførte undersøkelser innen frist, tilbakemelding offentlig melder etter endt undersøkelser. Det er også tatt inn et punkt hvor saksbehandler skal rapportere på at alt vedrørende saken inkludert samtykke er journalført i barnets journal.

Barneverntjenesten er enig med at en undersøkelse skal starte opp tidligst mulig.

Det har vært i 2019 og er fortsatt et stort fokus på skriftliggjøring av vår barnevernfaglig vurderinger, både i journalnotater, beslutninger og vedtak.

Postadresse
Enhet for barn og familie
Postboks 25
4701 VENNESLA

www.vennesla.kommune.no

Besøksadresse
Vennesla kommune
Sentrumsvegen 41
4700 Vennesla

Telefon
00 47 38 15 23 23
Telefaks
00 47 38 15 23 47
Epost
post@vennesla.kommune.no

Foretaksregisteret
936846777
Bankkonto
2801.43.80029

12 LITTERATURLISTE

Arkivlova. *Lov om arkiv*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-12-04-126>

Barne- og likestillingsdepartementet. *Internkontroll i barneverntjenesten i kommunene – en veileder*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bld/bro/2006/0007/ddd/pdfv/284443-q-1105_ny.pdf

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2018). *Organisering og oppgaver*. https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/Organisering_og_oppgaver/

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2018). *Tolkningsuttalelse- Henleggelse av undersøkelse etter barnevernloven § 4-3*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/Bibliotek/RettsdataStartPage/Rettsdata/?grid=gBUFDIRz2D2018z2E01z2E08>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2017). *Saksbehandlingsrundskrivet*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. *Gangen i en barnevernssak*. Hentet fra https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/Gangen_i_en_barnevernssak/

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. *Barnevernsstatistikk*. Hentet fra https://www.bufdir.no/en/Statistikk_og_analyse/Barnevern/

Barnevernloven. *Lov om barneverntjenester*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100?q=barnevernloven>

Barnevernvakten. *Hva er barnevernvakten?* Hentet fra <http://barnevernvakten.no/hva-er-barnevernvakten>

Forskrift om internkontroll etter barnevernloven. *Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-12-14-1584>

Forvaltningsloven. *Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10>

Fylkesmannen i Aust-Agder (2012). *Rapport fra tilsyn med barneverntjenesten i Evje og Hornnes kommune*. Hentet fra <https://www.helsetilsynet.no/tilsyn/tilsynsrapporter/aust-agder/2012/evje-og-hornnes-kommune-barneverntjenesten-hjemmeboende-barn-2011/>

Grimstad, Kyrre og Halvorsen, Siri. *Forvaltningsloven i kommunene – veiledning og kommentarer*. Kommuneforlaget. 2011.

Kommuneloven (1992). *Lov om kommuner og fylkeskommuner*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107>

Midt-Agder barneverntjeneste (2016). *Årsrapport Midt-Agder barnevern 2015*.

Midt- Agder barneverntjeneste (2019). *Årsrapport Midt-Agder barnevern 2018*. Hentet fra: <http://159.171.48.136/elnsynEve/Dmb/ShowDmbDocument?mId=125&documentTypeld=MI>

NKRF (2016). *Veileder i forvaltningsrevisjon*. Hentet fra [http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder i forvaltningsrevisjon NKRF 2016_04_25.pdf](http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf)

Prop.106.L (2012-2013). *Endringer i barnevernloven*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/7d0ea1b89cc54939b17e69a20d5f7b48/no/pdfs/prp201220130106000dddpdfs.pdf>

Regjeringen (2018). *Endringer i barnevernloven fra 1.juli*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-barnevernloven-fra-1.-juli/id2606170/>

Statens helsetilsyn (2018). *Det å reise vasker øynene – gjennomgang av 106 barnevernsaker*. Hentet fra https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/rapporter2019/helsetilsynet_rapport_unummerert_gjennomgang_106_barnevernsaker.pdf